

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

I РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 9

София, сбота, 14 ноемврий

1931 г.

10. заседание

Петък, 13 ноемврий 1931 година.

(Открито отъ подпредседателя Н. Шоповъ въ 17 ч.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

Стр.

Стр.

Отпуски, разрешени на народни представители . . . 161

Законопроекти:

- 1) за временни удържки върху заплатитѣ на държавнитѣ служители, на служителитѣ при изборнитѣ, общественитѣ и автономни учреждения,

както и върху пенситѣ за изслужено време за до края на финансовата 1931/1932 г. (Второ четене — приемане) 161

- 2) за измѣнение и допълнение на закона за събиране на прѣжитѣ данѣци. (Съобщение) 182

Дневенъ редъ за следващото заседание 182

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито. Присѣствуватъ нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсѣствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Алексиевъ Никола, Ангеловъ Иванъ, Ангеловъ Станъ, Апостоловъ Драгомиръ, Бешковъ д-ръ Иванъ, Бойчиновъ Михаилъ, Бояджиевъ Стефанъ, Бошанковъ Тодоръ, Бръшляновъ Цоню, Василевъ Григоръ, Василевъ Йото, Ганчевъ Миню, Георгиевъ Павелъ, Данаиловъ Георги, Джабарски Стоянъ, Димитровъ д-ръ Георги, Дичевъ Петко, Дойчиновъ Никола, Долбински Димитъръ, Дрънски Димитъръ, Думановъ д-ръ Никола, Ецовъ Борисъ, Желябовъ Жеко, п. Захариевъ Захари, Ивановъ Борисъ Недковъ, Попивановъ Петъръ, Йонетовъ Георги, Капитановъ Анастасъ, Кемилевъ Никола, Кировъ Стаматъ, Кондаковъ Александъръ, Костовъ Георги, Кръстевъ Гето, Куртевъ Иванъ, Куцаровъ Тодоръ, Кършовски Крумъ, Лоловъ Сава, Ляпчевъ Андрей, Мелнишки Боянъ, Милевъ Милю, Мирски Христо, Молловъ Владимиръ, Момчиловъ Стоянъ, Нейчевъ Адамъ, Панайотовъ Петъръ, х. Петковъ х. Георги, Петковъ Стефанъ, Радоловъ Александъръ, Райковски Минко, Рафаиловъ Филипъ, Родевъ Христо, Русиневъ Костадинъ, Свиначковъ Добри, Славовъ Кирилъ, Статевъ Христо, Стойковъ Апостолъ, Такевъ д-ръ Владимиръ, Ташевъ Димо, Тодоровъ Димитъръ, Тотевъ Деню, Фенерковъ Петъръ, Христовъ Димитъръ, Христовъ Трайко, Цановъ д-ръ Асенъ, Шидерски Едрю и Янакиевъ Василъ)

Бюрото на Камарата е разрешило отпускъ на следнитѣ народни представители:

- На г. Георги Каназирски — 3 дни;
- На г. Едрю Шидерски — 2 дена;
- На г. Петъръ Юрдановъ Фенерковъ — 1 день;
- На г. Стефанъ Петковъ — 1 день;
- На г. Боянъ Мелнишки — 1 день;
- На г. Крумъ Кършовски — 1 день;
- На г. Никола Сапунджиевъ — 1 день;
- На г. Христо Статевъ — 1 день;
- На г. Борисъ Ецовъ — 1 день;

На г. Иванъ Ангеловъ — 4 дни и

На г. Сава Лоловъ — 3 дни.

Народниятъ представителъ Митю Станевъ моли да му се разреши 20-дневенъ отпускъ по болестъ, за което представя медицинско свидетелство. Конто сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Н. Пждаревъ (д. сг): Лека-полека всички ще взематъ отпускъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Пристѣпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за удържки върху заплатитѣ на държавнитѣ служители, на служителитѣ при изборнитѣ, общественитѣ и автономни учреждения, както и върху пенситѣ за изслужено време за до края на финансовата 1931/1932 г.

Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! Комисията по Министерството на финанситѣ се занима въ три заседания съ законопроекта за удържитѣ върху заплатитѣ на държавнитѣ служители, направи нѣкои сжществени промѣни въ него и го предлага на вашето внимание съ тѣзи промѣни.

Пристѣпвамъ къмъ доклада. (Чете)

„ДОКЛАДЪ

отъ комисията по Министерството на финанситѣ.

Г. г. народни представители, Парламентарната комисия по Министерството на финанситѣ разгледа проекта за удържки върху заплатитѣ на държавнитѣ служители, на служителитѣ при изборнитѣ, при общественитѣ и автономнитѣ учреждения, както и върху пенситѣ за изслужено време за до края на финансовата 1931/1932 година и ви го представя за одобрение и приемане съ направенитѣ въ него поправки.

„ЗАКОНЪ“)

за удържки върху заплатите на държавните служители, на служителите при изборните, обществените и автономни учреждения, както и върху пенсията за изслужено време за до края на финансовата 1931/1932 г.“

Н. Пждаревъ (д. сг): Така, както е оставено заглавието на законопроекта, то значи, че имаме законопроект само за удържки върху заплатите, а не и за разрешаване на кредити.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Понеже ще стане заглавието много дълго, затуй го оставихме въ тоя му видъ. Върно е, че има една непълнота; въ комисията се разисква по този въпрос, но по това съображение не промѣнихме заглавието.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ заглавието на законопроекта така, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Членъ 1. Удържатъ се върху заплатите на държавните служители за месеците ноемврий и декемврий 1931 г. и януарий, февруарий и мартъ 1932 г., както следва:

върху чиста месечна заплата надъ 1.000 л. до 2.000 л. вкл.	2%
„ „ „ „ „ отъ 2.000 „ „ 4.000 „ „	4%
„ „ „ „ „ „ 4.000 „ „ 6.500 „ „	7%
„ „ „ „ „ „ 6.500 „ „ 10.000 „ „	10%
„ „ „ „ „ „ 10.000 „ „ 15.000 „ „	12%
„ „ „ „ „ „ 15.000 нагоре	14%

Тия удържки върху заплатите на служителите въ странство се правятъ въ лева (безъ курсъ).

Подъ чиста месечна заплата се разбира сумата, която се получава, следъ като отъ брутната заплата (основна и за повишение) се приспаднатъ следните законни удържки: 10% за пенсия, 5% или 10% намаление на неомъжени и неомъжени, вдовци или вдовици безъ деца държавни служители (чл. 6 отъ закона за бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година); за непрослужени 6 години (чл. 7 отъ сѣщия законъ); 20% отъ разликата на повишена заплата (чл. 3 ал. II отъ сѣщия законъ); разлика отъ повишена заплата; данѣка занятие; 10% за фонда „Обществени бедствия“; общинска пѣтна тегоба; желѣзнопѣтенъ данѣкъ и гербовъ налогъ.

Въ брутните заплати се включватъ представителните пари на държавните служители и извънредното възнаграждение по 800 л. месечно, давано къмъ заплатата по бюджетите на Главните дирекции на желѣзниците и пристанищата и на обществените сгради, пѣтищата и благоустройството. На сѣщитѣ удържки подлежатъ възнагражденията на енорийските свещеници и дяконите.

По горните размѣри подлежатъ на удържки: дневните пари на народните представители, както и представителните пари на председателя и подпредседателя на Народното събрание и надниците, независимо дали върху тяхъ се правятъ пенсионни удържки или не, плащани месечно за извършена държавна работа.

Не подлежатъ на горните удържки: чистите заплати и надниците, получавани месечно до 1.000 лева включително; чуждите подданици на държавна, изборна и обществена служба съ договоръ, както и чуждите подданици — писари и прислужници въ българските легации и консулства, които не участватъ въ фонда за пенсията.

На държавните служители, на които се правятъ процентни удържки, съгласно чл. 6 отъ закона за бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година, процентните удържки по алинея първа на настоящия членъ се правятъ както следва:

надъ 1.000 л. до 4.000 л. включително по	1%
„ 4.000 „ „ 6.500 „ „	4%
„ 6.500 „ „ 10.000 „ „	7%
„ 10.000 „ нагоре	10%

Председателстващъ Н. Шоповъ: Искатъ ли нѣкой думата?

А. Бояджиевъ (раб): Азъ искамъ думата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Имате думата.

А. Бояджиевъ (раб): Г. г. народни представители! Още при първото четене на законопроекта нашата група се изказа и застъпи гледището, че малките заплати на държавните служители не само че не бива да бждатъ намалявани, но трѣбва да бждатъ увеличени, тъй като съ тия малки заплати, които получаватъ сега, тѣ не могатъ да задоволятъ даже и най-необходимите си нужди: хлѣбъ, дрехи, издрѣжка на децата въ училище и т. н. Шо се каже, обаче, до голѣмите заплати, ние сме напълно съгласни да бждатъ тѣ намалени, и то не съ тия проценти, които сѣ указани въ последната редакция на законопроекта, но съ много по-голѣми проценти.

Отъ името на парламентарната група на Работническата партия азъ правя следните конкретни предложения по чл. 1: първо, заплатите до 2.000 л. месечно се увеличаватъ на 3.000 л. — минимална месечна заплата; второ, заплатите отъ 3.000 л. до 4.000 л. се увеличаватъ съ 10%. (Възражения отъ мнозинството)

Т. Тонковъ (з): Сега не разглеждаме бюджета.

А. Бояджиевъ (раб): Отъ икономията, която ще се получи чрезъ намаляването на голѣмите заплати, ще дадемъ за увеличение на по-малките заплати.

Заплатите отъ 4.000 до 6.500 л. да се намалятъ съ 7%; отъ 6.500 л. до 10.000 л. — съ 20%; отъ 10.000 л. до 15.000 л. — съ 35%, и отъ 15.000 л. нагоре — съ 60%. По-голѣми заплати отъ 10.000 л. месечно не може да се получаватъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Аврамъ Аврамовъ.

А. Аврамовъ (з): Правя предложение тѣзи, които получаватъ отъ 15.000 л. нагоре месечно, заплатата имъ да бжде намалена съ 50%. (Глъчка)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! Предложението на г. Аврамовъ е безпредметно, защото заплати надъ 15.000 л. сѣ останали само тия на г. министритъ — други нѣма — а и тѣ сѣ намалени съ 15%, сега съ 14%.

Относно предложението на г. Бояджиевъ ще кажа, че има голѣма несъобразностъ въ него: предлага процентно намаление на заплатите надъ 15.000 л. съ 50%, а същевременно иска да нѣма заплати надъ 10.000 л.!

А. Бояджиевъ (раб): Тѣзи, които сѣ много голѣми, да се намалятъ, за да се увеличатъ малките заплати.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Но ние не гласуваме бюджетъ. Законопроектътъ е само за удържки на сѣществуващите заплати.

А. Аврамовъ (з): Моето предложение е въ смисълъ, заплатите отъ 15.000 л. нагоре да се намалятъ съ 50%.

Т. Тонковъ (з): Само горницата отъ 15.000 л. така да се намали. (Глъчка)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля, г-да!

Н. Пждаревъ (д. сг): Това е тройно счетоводство.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Сега, както е формулирано предложението на г. Аврамовъ, донася още по-малко намаление.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. Аврамовъ! Съгласно чл. 39 отъ правилника, искамъ да ми дадете Вашето предложение писмено.

А. Аврамовъ (з): Ще го дамъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Искатъ ли нѣкой думата по чл. 1? Никой не иска думата.

Ще положи на гласуване чл. 1.

Които приематъ . . .

П. Деневъ (р): Моля, г. председателю, не така. Най-напредъ гласувайте предложенията.

Министъръ С. Стефановъ: Гласувайте предложенията.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ предложението на г. Асенъ Бояджиевъ по чл. 1 тъй, както го

*) За текста на законопроекта. приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 1.

прочете той, моля, да вдигнат ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Г. Аврамовъ предлага на заплатитъ до 15.000 л. удържкитъ да бждатъ 12%, а на тия отъ 15.000 л. нагоре — 50%.

Които отъ г. г. народнитъ представители желаятъ да дебатиратъ по това предложение, да взематъ думата.

С. Патеувъ (з): Менъ ми се струва, че заплати надъ 15.000 л. почти не останаха, като изключимъ министерскитъ заплати.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ предложението на г. Аврамовъ, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 1 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Членъ 2. Удържатъ се върху заплатитъ на служителитъ при изборнитъ учреждения за месецитъ ноемврий и декемврий 1931 г. и януарий, февруарий и мартъ 1932 г. сѣщитъ процентъ и при сѣщитъ размѣри, показани за държавнитъ служители по чл. 1 отъ настоящия законъ.

Подъ чиста месечна заплата за служителитъ при изборнитъ учреждения се разбира тая, която е опредѣлена за държавнитъ служители по алинея III на членъ 1 отъ настоящия законъ.

Въ брутнитъ заплати на изборнитъ служители се включватъ при правене на тия удържки представителнитъ имъ пари и всички допълнителни възнаграждения.

Къмъ служителитъ при изборнитъ учреждения, споредъ настоящия законъ, се включватъ председателитъ и членоветъ на окръжнитъ постоянни комисии, общинскитъ кметове, тѣхнитъ помощници и замѣстници, председателитъ и членоветъ на тричленнитъ комисии, районнитъ кметове на гр. София и председателитъ и членоветъ на училищнитъ настоятелства.

На сѣщитъ удържки и при размѣритъ по чл. 1 алинея I подлежатъ дневнитъ пари на: окръжнитъ и общински съветници, училищнитъ настоятели, както и надницитъ, независимо дали върху тѣхъ се правятъ пенсионни удържки или не, плащани месечно за извършена работа въ изборнитъ учреждения.

Не подлежатъ на горнитъ удържки заплатитъ и надницитъ при изборнитъ учреждения, получавани месечно, до 1.000 л. включително“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ чл. 2 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Членъ 3. Постановленията на чл. 1 отъ настоящия законъ относно размѣритъ на заплатитъ и на процентнитъ удържки се отнасятъ и за служителитъ при общественитъ и автономни учреждения, участници въ фонда за пенсиитъ за изслужено време, както и за служителитъ при Българската народна банка.

На сѣщитъ процентни удържки подлежатъ надницитъ, плащани месечно за извършена работа въ общественитъ и автономни учреждения, независимо отъ това дали върху тия надници се правятъ удържки за пенсионния фондъ.

Не подлежатъ на удържки заплатитъ и надницитъ при общественитъ и автономни учреждения, получавани месечно, до 1.000 л. включително“.

А. Буковъ (з): Значи, има прибавка въ този членъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Тукъ правимъ едно пояснение. Искаме да подчертаемъ — защото това бѣше мисълъта на комисията — че чл. 3 засѣга и Българската народна и Българската земеделска банки, и автономнитъ учреждения, напр. мина „Перникъ“.

А. Буковъ (з): Това, което четете, не сходя съ това, което е напечатано.

Министъръ С. Стефановъ: Има една добавка.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Понеже смѣтнахме, че не е достатъчно ясно, допълнихме първата алинея на чл. 3 съ следнитъ думи: „участници въ фонда за пенсиитъ за изслужено време, както и за служителитъ при Българската народна банка.“

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народнитъ представители г. Василь Домузчиевъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Моля да ми се даде едно пояснение. Въ трета алинея на чл. 3 се казва: (Чете) „Не подлежатъ на удържки заплатитъ и надницитъ при общественитъ и автономни учреждения, получавани месечно, до 1.000 л. включително.“

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): До 1.000 л. ги освобождаваме.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Разбиратъ ли се тукъ и пенсионеритъ, които, напр., получаватъ надница?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Чл. 3 не се отнася за пенсионеритъ.

Министъръ С. Стефановъ: Не се засѣгатъ пенсионеритъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Моля, да се разберемъ. Напр., единъ пенсионеръ получава 3 или 4 хиляди лева месечна пенсия, а сѣщевременно е надничаръ съ 1.000 л. месечно.

Министъръ С. Стефановъ: Не се засѣга.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Не е право това. Това е една несправедливостъ, защото повечето отъ надничаритъ сѣ пенсионери. Искамъ да се обяснимъ по тоя въпросъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Отъ 1.000 л. нагоре се облагатъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Напр., единъ пенсионеръ получава 3 или 4 хиляди лева пенсия, а сѣщевременно е надничаръ съ 1.000 л. месечно. Вие казвате, че върху тия 1.000 л. нѣма да му се правятъ удържки, а само отъ пенсията ще му удържате. Тѣй се разбира. А това е несправедливо, защото въ такъвъ случай той ще получава 5.000 л., а ще му се правятъ удържки само върху 4.000 л.

Г. Т. Данаиловъ (д. ст): Въпросътъ, който повдига г. Домузчиевъ, е отъ значение и заради това и Вие, г. докладчикъ, ще трѣбва да се съгласите, като дойдемъ да разглеждаме члена за пенсионеритъ, да се тури една алинея, въ която да се упомене, че се засѣгатъ и евентуалнитъ надници или други възнаграждения, които нѣкои пенсионери получаватъ, независимо отъ размѣра на тѣхната пенсия.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Ако единъ пенсионеръ получава 3.000 л. пенсия и 1.000 л. надничарски, значи, ставатъ 4.000 л. Би могло да се смѣтне, че тогава заплата му е 4.000 л. и процентно върху 4.000 л. да му се направятъ удържки. Това е приемливо и може да се коригира на трето четене редакцията на този членъ въ този смисълъ.

А. Буковъ (з): Пенсията въ случая е единъ доходъ. Ако приемемъ това, което сега г. Домузчиевъ иска, би следвало да приемемъ и противното: да пресмѣтаме страничнитъ доходи и на тия, които иматъ до 1.000 л. заплата.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Не, не.

А. Буковъ (з): Защото бждете увѣрени, че този, който е отишълъ да работи за 1.000 л. месечна надница, неговата пенсия нѣма да бжде кой знае каква голѣма.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: То е право. — Тѣй както е сега въ законопроекта, нѣма да подпаднатъ. Затуй на трето четене тази добавка ще се направи.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ чл. 3 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Членъ 4. Върху пенсиитъ, опредѣлени съ закона за пенсиитъ за изслужено време, за месецитъ ноемврий и декемврий 1931 г. и януарий, февруарий и мартъ 1932 г., се правятъ процентни удържки, като следва:

върху месечна пенсия надъ 1.000 л. до 2.000 л. включ. по	2%
„ „ „ отъ 2.000 „ „ 3.000 „ „ „	3%
„ „ „ „ 3.000 „ „ 4.000 „ „ „	4%
„ „ „ „ 4.000 „ нагоре	7%

За пенсионери, които получават две пенсии за изслужено време — една лична и друга наследствена, или и двете наследствени от различни наследодатели, постановленията на предходната алинея се прилагат, като се има пред вид сборът на двете пенсии.

Когато от един наследодател получават наследствена пенсия за изслужено време с една пенсионна книжка няколко надници, удържките се правят, като се има пред вид общо получаваната от тях пенсия, а не съответните части.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народният представител г. Асенъ Бояджиевъ.

А. Бояджиевъ (раб): Г. г. народни представители! По пенсията ние стоим на същата позиция, на която стоим и по заплатите. Ние сме там, че пенсията до 3.000 л. не само не трябва да бъдат намалени, но трябва да бъдат увеличени. Нашето конкретно предложение е: минималната пенсия да бъде до 1.500 л. месечно. Пенсията от 1.000—2.000 л. да се увеличи с 10%; пенсията от 2.000—3.000 л. остават същите; пенсията от 3.000—4.000 л. се намаляват с 10%, пенсията от 4.000 л. нагоре се намаляват с 20% и на тези, които имат месечен доход повече от 5.000 л., пенсията се отнемат.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народният представител г. Христо Чолаковъ.

Х. Чолаковъ (з): Г. г. народни представители! Моля към този чл. 4 да се прибави една забележка, според която намаленията по този член да не засягат военно-инвалидите, пенсията на които не е по-голяма от 3.000 л.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Не ги засяга.

Х. Чолаковъ (з): Азъ предлагамъ, когато единъ военно-инвалидъ има пенсия за прослужено време, която не е по-голяма от 3.000 л., върху нея да не се правят удържки по чл. 4. Да се направи едно изключение — да се фаворизиратъ военно-инвалидите.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. Чолаковъ! Въ чл. 4 не се говори за военно-инвалиди.

Х. Чолаковъ (з): Ако се разбира, че военно-инвалидите не попадат под този членъ, азъ съмъ доволенъ.

Министъръ С. Стефановъ: Военно-инвалидите не се засягатъ съ чл. 4.

Х. Чолаковъ (з): Щомъ г. министърътъ на финансите дава такова тълкувание, добре.

С. Патева (з): Напротивъ, военно-инвалидите се засягатъ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Г. Чолаковъ! Вашето предложение има смисълъ. Има думата народният представител г. Георги Данаиловъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. ст): Г. г. народни представители! Има едно недоразумение. Предложението на народния представител г. Чолаковъ е въ смисълъ, ако оня, който получава пенсия за изслужено време, е и военно-инвалидъ, а такива има...

Х. Чолаковъ (з): Има.

Г. Т. Данаиловъ (д. ст): ... и сумата на двете пенсии не надминава 3.000 л., то на него да не се правятъ удържки по чл. 4.

Х. Чолаковъ (з): Това е моето предложение.

Г. Т. Данаиловъ (д. ст): Това предложение трябва да се вземе пред вид отъ г. министъра на финансите. Сега е мъчно да се намери редакция, но при трето четене трябва да се направи нужната поправка.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народният представител г. Василь Домузчиевъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Ще повторя онова предложение, което не се прие по чл. 3. Къмъ чл. 4 искамъ да се прибави следната алинея: (Чете) „Също така къмъ раз-

мъра на пенсията се прибавятъ и сумите, които могатъ да получаватъ пенсионерите, както надничари при същите учреждения“.

А. Буровъ (д. ст): Споредъ Вашето предложение тукъ трябва да се включатъ и ония, които получаватъ месечно надници надъ 1.000 л.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Каквато и сума за надници да получаватъ извънъ пенсията, тази сума се прибавя къмъ пенсията и се подвежда подъ общия знаменателъ.

А. Буровъ (д. ст): Тогава ще влеземъ въ противоречие съ чл. 3, споредъ който се облагатъ отделните надници, плащани месечно.

Н. Падаревъ (д. ст): Тогава за всеки пенсионеръ ще трябва да има отделенъ счетоводителъ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата г. министър-председателятъ.

Министър-председател Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Азъ мисля, че не можемъ да приемемъ така набързо направено предложение, безъ да може човекъ да го проучи и да разбере за какво ще гласува. Доколкото схващамъ, идеята е, че ония, които комулиратъ две пенсии, едната инвалидна и другата за изслужено време...

Н. Падаревъ (д. ст): Въпросътъ е за надниците, плащани месечно.

Министър-председател Н. Мушановъ: Преди всичко, надница отъ 30 л. на денъ е много малка. Стремлението е да се махнатъ удържките на надничарите, които получаватъ до 1.000 л. месечно, и тѣ се махнатъ. Ако нѣкои получаватъ наднично възнаграждение и пенсия, тѣ трябва по-малко да се фаворизиратъ, отколкото ония, които получаватъ само пенсия. Защо сега искате да фаворизирамъ, да бждемъ по-благосклонни къмъ ония, които комулиратъ две заплати? Нѣма нищо справедливо въ тая работа.

Ето защо азъ съмъ тамъ, че това предложение не трябва да се гласува.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Не се разбрахме. Азъ съмъ тамъ, че този, който получава само надница, плащана месечно, до хиляда лева, нѣма какво да му удържаме, но когато единъ пенсионеръ получава 3—4 хиляди лева пенсия и освенъ това се е наредилъ и получава хиляда лева като надница, за хлѣбъ парасъ, защо върху тия хиляда лева нѣма да му правите удържки, когато въ същностъ неговиятъ доходъ не е хиляда лева, а е 3—4—5 хиляди лева заедно съ пенсията?

Министъръ С. Стефановъ: Тѣ се сливатъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Така че искамъ тѣ да се сливатъ, искамъ къмъ пенсията да се прибави надницата и да се подвеждатъ подъ нормата на удържките.

Министър-председател Н. Мушановъ: И азъ туй искамъ, но оставете го на трето четене, защото азъ разбирамъ тѣмко противния смисълъ на вашето предложение. Оставете го за трето четене, за да го проучимъ, защото съ бързо направени на второ четене предложения, г. г. народни представители, често пѣти ставатъ грѣшки, които подиръ не можемъ да поправимъ.

П. Деневъ (р): Въпросътъ е другъ, г. министър-председателю! Тия дебати иматъ тоя смисълъ, че на трето четене не могатъ да бждеатъ предлагани нови работи. Тия дебати иматъ този смисълъ, че всички направени предложения на трето четене ще бждеатъ оправдани съ огледъ на правилника.

Министъръ С. Стефановъ: Ако сега се пояснятъ.

П. Деневъ (р): Ако сега се пояснятъ, тогава ще се оправдаятъ ония измѣнения, които биха се направили на трето четене.

Министъръ С. Стефановъ: Тогава се оправдаватъ.

П. Деневъ (р): Да.

Председателстващ Н. Шоповъ: Г. министре! Желаете ли да кажете думата си по тия предложения?

Министър-председател Н. Мушанов: Азъ казахъ да останатъ за трето четене.

В. Домузчиев (нац. л. о): Нѣмамъ нищо противъ да се има предложението ми предъ видъ отъ комисията, и да се внесе на трето четене.

Министър-председател Н. Мушанов: Да отиде въ комисията да го изучимъ, да го разберемъ, и, като е разумно, ще го приемемъ на трето четене.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ предложението на г. Асенъ Бояджиевъ по чл. 4, така, както се прочете отъ него, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема. Другитъ две предложения ги оставяме за комисията.

В. Домузчиев (нац. л. о): Нѣма вече комисия.

Министър-председател Н. Мушанов: Г. министърътъ на финанситъ ще ги разгледа за трето четене.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. Домузчиев! Настоявате ли сега да гласуваме Вашето предложение, или сте съгласни да остане за трето четене?

В. Домузчиев (нац. л. о): Понеже г. министърътъ прие да се направи тази поправка, азъ считамъ, че той ще я направи на трето четене.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Сѣщото е и съ предложението на г. Чолаковъ.

Които приематъ чл. 4 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Членъ 5. Удържатъ се отъ всички странични възнаграждения, плащани въ пари, вънъ отъ упоменатитъ въ чл. чл. 1, 2 и 3 отъ настоящия законъ, 10% върху получаванитъ суми. Изключватъ се отъ тия удържки пѣтнитъ пари, плащани по смѣтка“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (р): Г. г. народни представители! Ние сме въ началото на нашата законодателна работа и, като вземамъ думата по чл. 5 отъ разисквания законопроектъ, азъ не мога най-напредъ да не спра вниманието ви върху едно изискване на правилника, което, споредъ мене, е пренебрегнато по невнимание. Съгласно чл. 43 отъ правилника за вътрешния редъ въ Народното събрание, докладитъ на парламентарнитъ комисии по законопроектитъ, които се разглеждатъ на второ четене, трѣбва да бждатъ мотивирани. Всички измѣнения, които комисията е намѣрила за потребно да направи въ текста на първоначално предложения законопроектъ отъ респективния министър, трѣбва да бждатъ надлежно мотивирани, за да може народното представителство да се ориентира още при изучаването на законопроекта на второ четене, кои сѣ били мотивитъ и съображенията на комисията, било за да поправи текстоветъ на нѣкои членове отъ първоначално предложения законопроектъ, или пъкъ да прибави нѣкои нови текстове, или пъкъ съвършено да изхвърли други.

Азъ чувствувамъ, че ние сега ще приемемъ този законопроектъ, въ който трѣбва да вложимъ максимумъ чувство на справедливост, доста набързо, и ще го приемемъ, може би, безъ да съблюдаваме това елементарно изискване на чл. 43 отъ правилника за вътрешния редъ въ Събранието, на което изискване трѣбва да отговори утрешиятъ законъ за временнитъ удържки, а именно, да бжде прокарана въ него една голѣма, доколкото е въ кръга на човѣшката възможност, справедливост.

Обаче докладътъ на комисията къмъ приетия отъ нея законопроектъ е само отъ 5 реда: парламентарната комисия по Министерството на финанситъ разгледа законопроекта и ви го представя за одобрение и приемане, съ направенитъ въ него поправки и прибавки, безъ да сѣ изпълнени повеленията на чл. 43 отъ правилника, който изисква мотивировка на всички измѣнения, поправки, отмѣнения и пр., които се предлагатъ на народното представителство на второ четене отъ комисията. И понеже, г. г. народни представители, нѣмаме нарѣка такава една мотивировка, азъ ще взема думата по чл. 5 съ не малко смущение, защото не знамъ дали г. министърътъ на финанситъ и дали почитаемата парламентарна комисия по Министерството на финанситъ сѣ взели въ съображение единъ въпросъ, който е

много актуеленъ сега, когато се говори за временнитъ удържки.

Въ чл. 5 на законопроекта се предвижда: (Чете) „Удържатъ се отъ всички странични възнаграждения, плащани въ пари, вънъ отъ упоменатитъ въ чл. чл. 1, 2 и 3 отъ настоящия законъ, 10% върху получаванитъ суми. Изключватъ се отъ тия удържки пѣтнитъ пари, плащани по смѣтка“. Значи, ако единъ държавенъ служител, който получава бюджетна заплата 5 или 6 хиляди лева, бжде натоваренъ съ нѣкаква работа било като членъ на комисия, било бжде командированъ къмъ друго нѣкое ведомство да участвува въ изучаването на нѣкоя специална работа, върху следуемото му се допълнително възнаграждение по бюджетъ той ще плати 10%. Така ли е, г. министре?

Министъръ С. Стефановъ: Да.

П. Деневъ (р): Въ токущо гласувания чл. 4, който се отнася за удържитъ върху пенсиятъ за изслужено време, ние предвидѣхме една глобална сума отъ събрани пенсии на единъ и сѣщъ пенсионеръ, която сума не може да бжде надхвърлена и върху която сума опредѣлихме размѣра на удържитъ. Нали така бѣше?

Министъръ С. Стефановъ: Да.

П. Деневъ (р): Тогава кажете ни, г. министре, какъ разбирате Вие положението на ония лица, които получаватъ подъ различна форма не допълнителни възнаграждения върху своята заплата, но, поради своето положение, получаватъ по 2 или по 3 възнаграждения отъ държавата, поради това, че иматъ две, три или повече качества като държавни служители? Напр., единъ пенсионеръ е народенъ представител; споредъ законопроекта, който сега дебатираме, ние ще му удържимъ върху пенсията, да речемъ, 4%, защото получава пенсия. да кажемъ, 3 до 4 хиляди лева; ще му удържимъ и върху депутатскитъ дневни, които сѣ 12.000 л., пакъ единъ обикновенъ процентъ отъ 12 или 13% — тогава, когато фактически получаваната отъ него сума отъ държавата въ форма на пенсия и въ форма на депутатски дневни е 14—15 хиляди лева. Втори случай. Единъ нашъ добъръ колега е професоръ въ Университета и получава месечна заплата фиксъ, да речемъ, 10—12 хиляди лева; той е и депутатъ и, като таквъ, получава 12.000 л. месечно възнаграждение. По този законопроектъ, понеже всѣка отъ заплатитъ му поотдѣлно ще се облага, ще му се направятъ 12% удържки за неговитъ депутатски дневни, 12% удържки за неговата професорска заплата и 10%, може би, удържки върху възнаграждението за неговитъ лекции при Кооперативната школа и т. н., а фактически неговата заплата, получавана отъ държавата, е 28 или 30 хиляди лева, примѣрно. Ще има ли приложение за тѣй получаваното въ различни форми възнаграждение процентътъ, който се предвижда въ чл. 1 за заплати по-голѣми отъ 15.000 л. — 14%? Не. Ако така се приеме законопроектътъ, този видъ държавни служители ще иматъ отдѣлни удържки за всѣка своя индивидуална заплата. Може, най-после, туй да е справедливо, може така да го гласувате, но ние трѣбва да гласуваме законопроекта съ познаване на тия случаи. Защото, когато се прибѣгва къмъ този законопроектъ съ единствения мотивъ да се услуги на държавата въ тежко преживяванитъ отъ нея дни, и когато се търси да се вземе тази услуга отъ всички държавни служители, включително и отъ ония, които стоятъ почти на най-долния стълбецъ отъ държавната иерархия, азъ смѣтамъ, че ние не разрешаваме — да не кажа съвършено справедливо — достатъчно справедливо въпроса, щомъ като не вземаме въ съображение, че самиятъ животъ е наложилъ това, известни лица да получаватъ въ различни форми за своя трудъ — това не е даромъ, не ще съмнение — възнаграждението, далечъ надхвърлящо онзи максимумъ, предвиденъ тукъ. Мисли се, че каточе ли само министритъ получаватъ надъ 15.000 л. Това не е вѣрно. Много хора ще намѣрите да получаватъ заплата надъ 15.000 л., но не за една длъжностъ, а за нѣколко длъжности, които заематъ и въ които честно и почтено влагатъ своя трудъ.

Смѣтамъ, че е справедливо за тѣзи нѣколко заемани служби, за които се плащатъ нѣколко отдѣлни възнаграждения и заплати, да се сумиратъ, да се събиратъ тѣзи възнаграждения и заплати. Въпросъ вече на бюджета е, дали ние ще отидемъ по-нататъкъ, да предвидимъ, че повече отъ едно максимално възнаграждение не може да получава отъ държавата едно лице. То е въпросъ на бюджетъ. Азъ по този въпросъ имамъ вече едно мнение, но засега въпросътъ е дали не е справедливо, г. министре и г. г. народни представители, да се сумиратъ тѣзи възнаграждения, за да подпадатъ подъ единъ другъ процентъ

на удържки, или пък да се предостави на респективния служител да определи сам той кое възнаграждение въ кое си качество ще приеме, а за останалите да се определи друг процент на удържки. Защото, щом като предвиждаме въ чл. 5 да се правят 10% удържки за възнагражденията, които се получават извън заплатата от респективния държавен служител и въ които влизат различни възнаграждения от участие въ комисии и т. н. и т. н., то питамъ, защо да не се правят удържки въ по-чувствителен размеръ, щом като може да се получават две, три различни възнаграждения от държавната хазна?

Безъ да правя сега конкретно предложение по съображенията, които г. министърът изказа преди малко, че не може веднага да се конкретизира, да се формулира едно предложение, което да обхване въ своята ширина и въ своята дълбочина въпроса, който ни занимава, азъ бихъ молилъ по тъй лансираният от мене въпроси да се чуят мнения и да приемемъ, че на трето четене, безъ да се смѣта, че се засѣгатъ нѣкои нови въпроси, които не сѣ били дебатирани по-рано, можемъ да внесемъ известни поправки. Даже азъ бихъ направилъ и конкретно предложение: ако се констатира при дебатиранията сега на този членъ, че има доста несъобразности, че има доста несправедливости въ законопроекта, пакъ по силата на правилника, съ съгласието на г. министъра на финансите, да върнемъ законопроекта още единъ път въ комисията, за да се потърси една окончателна редакция. Ако ли не, ще трѣбва на трето четене, утре или другиденъ, да се направятъ тия измѣнения, за които сега говоря.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. Деневъ! Да се ограничи, да не може никога единъ държавенъ служител да получава възнаграждение по повече отъ една ведомостъ.

П. Деневъ (р): Азъ държа смѣтка, г. Пждаревъ, за законопроекта, така, както е внесенъ отъ г. министъра на финансите, за мотивировката, която се дава, и за общото наше схващане, че се касае за една временна мѣрка, бихъ казалъ, за единъ палиативъ, за три-четири месеци, които цели отъ малко — малко да даде възможност на министъра на финансите да се справи съ нуждите на бюджета. Ако, обаче — и нека се знае туй — се смѣтне, че ние можемъ съ този законопроектъ за удържки върху заплатите, както се нарича той, ...

Министъръ С. Стефановъ: За временни удържки.

П. Деневъ (р): Да, временни удържки. — ... да загнемъ по-радикално голѣмия въпросъ за възнагражденията на държавните служители, нека Ви кажа, г. Пждаревъ, че азъ съмъ първиятъ, който ще вдигна рѣка за това. Обаче азъ смѣтамъ, че не трѣбва да вкарваме министъра на финансите въ това затруднение, щом като преследва временни цели и е избралъ тая мѣрка за задоволяване на тия цели. Другото би било единъ по-голѣмъ въпросъ, единъ въпросъ, който ще извика, и съ право ще извика, много обширни дебати и, може би, ще отнеме възможността на министъра на финансите да постигне тъкмо оная целъ, за която внася законопроекта, който дебатирате днесъ.

Значи, само по тия формални съображения, не по съображения на недовѣрие къмъ министъра на финансите, азъ поставямъ конкретно този въпросъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Симеонъ Патевъ.

С. Патевъ (з): Г. г. народни представители! Като имамъ предъ видъ духа на законопроекта, да се вземе нѣщо за държавното съкровище, азъ не мога да разбера, защо се изключватъ отъ удържки възнагражденията за пѣтни пари. Пѣтни пари, споредъ моята смѣтка, получаватъ онѣзи, които сѣ по-висши чиновници. Азъ трѣбва да ви кажа, че сѣ пѣтните пари се правятъ често пѣти и смѣтки. Напр., нише се, че е пѣтувано по българските държавни желѣзници съ билетъ втора класа, а чиновникътъ пѣтува въ трета класа. Пѣтни пари, споредъ мене, не бива дори да се плащатъ. Азъ знамъ, че най-много кандидати за служби има тамъ, където се плащатъ пѣтни пари. Азъ моля г. министъра на финансите да се съгласи да се махне това изключение, което се прави за онѣзи чиновници, които получаватъ пѣтни пари. Освенъ това ние, които постоянно се движимъ, констатираме, че има вече и едно намаление въ превозните такси. Таксите, които сега, напр., плащаме за автомобилъ, сѣ по-малки отъ по-рано.

Така че азъ правя предложение да се заличи тая забележка — „Изключватъ се отъ тия удържки пѣтните пари, плащани по смѣтка“.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Ако единъ чиновникъ пѣтува въ трета класа и се направятъ удържки върху пѣтните му 10%, той ще бѣде ошетенъ. Само затова направихме туй изключение.

С. Патевъ (з): Когато на километъръ се плащаше 450 л., ако се направятъ удържки, ще останатъ 4 л.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финансите.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! По поводъ на забележката, която се прави по чл. 5, отъ народния представителъ г. Деневъ, азъ давамъ следното обяснение.

Преди всичко трѣбва да ни бѣде ясно, че имаме работа съ единъ времененъ законопроектъ, съ единъ законопроектъ само за четири-петъ месеци. Това едно.

Второ, чл. 5 добива тая нова редакция, различна отъ тая, която имаше въ първия проектъ, поради чисто технически съображения. Единъ отъ допълнителните възнаграждения на държавните и други чиновници сѣ по законъ, други — по смѣтка. Освенъ това, не всички сѣ ежемесечни. За да се избѣгнатъ затрудненията при плащането и за да не се правятъ въ ведомостите отдѣлни смѣтки, смѣтна се за целесъобразно за всички допълнителни възнаграждения, които не сѣ по законъ — а тѣзи, които сѣ по законъ, сѣ вмѣкнати въ чл. 1, алинея четвърта: възнаграждението по 800 л. месечно, давано къмъ заплатата по бюджетите на Главните дирекции на желѣзниците и пристанищата, на специалистите началници отъ установената обща заплата за другите началници, дневните пари, представителните пари и т. н., които сѣ изброени въ самия законъ — казвамъ, смѣтна се за целесъобразно за всички възнаграждения, които не сѣ по законъ, а по смѣтка — тѣ сѣ отъ разенъ видъ — да установимъ единъ процентъ 10%. Това е въпросъ на техника.

Ние не можехме да оставимъ страничните възнаграждения да бѣдатъ събирани съ заплатите и следъ това да бѣдатъ определени процентите на удържките, защото това би създавало голѣмо затруднение при плащането имъ.

Нѣмамъ нищо противъ да не се изключатъ отъ удържки пѣтните пари, плащани по смѣтка, да понесатъ и тѣ 10%, както всички странични възнаграждения, но смѣтна се, че смѣтките по пѣтните пари не сѣ голѣми и че ако се правятъ и върху тѣхъ удържки, може да се затруднятъ служебните лица, които получаватъ пѣтни. Азъ смѣтамъ, че чл. 5 трѣбва да остане така, както е редактиранъ. Удържките отъ пѣтните пари ще бѣдатъ нищо.

С. Патевъ (з): Нѣма да бѣдатъ нищо. Азъ ще Ви кажа какъвъ случай съмъ наблюдавалъ. Помощникъ-училищенъ инспекторъ не желае да стане секретаръ, защото нѣма пѣтни пари.

Министъръ С. Стефановъ: Ако се предвиди, че се правятъ и върху пѣтните пари 10% удържки, вмѣсто да улесните, ще затрудните служебните лица да отиватъ навреме да правятъ своите огледи и т. н.

П. Деневъ (р): Г. министре! Бихъ желалъ да чуя мнението Ви за заплатите, които, събрани, надвишаватъ максимумъ, определенъ въ чл. 1 — напр., достигатъ 22—24 хиляди лева. Трѣбва ли поотдѣлно да имъ се правятъ удържки или общо?

Министъръ С. Стефановъ: Заплатите и възнагражденията, които фигуриратъ по бюджета и по законъ — това се пояснява много добре въ алинея четвърта на чл. 1 — се събиратъ и удържките се правятъ върху общата сума, а възнагражденията, които сѣ по смѣтка и не сѣ ежемесечни, нѣма да се събиратъ съ заплатата, върху тѣхъ отдѣлно ще се правятъ удържки.

П. Деневъ (р): Конкретенъ случай: азъ съмъ държавенъ служител и получавамъ заплата, но съмъ и народенъ представител. Дветъ заплати заедно правятъ 24.000 л. Каква удържка ще ми направите?

Министъръ С. Стефановъ: Какво е възнаграждението?

П. Деневъ (р): Получавамъ 12.000 л. като народенъ представител и 12.000 л. като професоръ.

Министър С. Стефанов: За възнагражденията на държавните служители се говори в чл. 1.

Н. Стамболиев (з): Касае се за професоритъ.

Председателстващ Н. Шолов: Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председател Н. Мушанов: Предложението на г. Деневъ азъ схващамъ така: едно лице има една заплата и нѣколко възнаграждения. По законитъ две заплати единъ чиновникъ не може да получава — то е изключено. Въпросътъ се състои въ следното: съвмѣстимо ли е държавниятъ чиновникъ, който получава заплата, да получава и допълнително възнаграждение?

П. Стайновъ (д. сг): Пакъ отъ държавата.

Министър-председател Н. Мушанов: Примѣрътъ е професоръ и народенъ представителъ.

С. Ризовъ (з): Пенсионеръ и народенъ представителъ.

П. Деневъ (р): Чиновникъ и лекторъ въ нѣкое училище.

Министър-председател Н. Мушанов: Тогава засѣгаме другъ единъ въпросъ, който вече не е въ връзка съ настоящия законопроектъ за временни удържки върху заплатитъ. Азъ мога да споря, дали да сумирате заплатата и възнаграждението, които получава едно лице за две различни служби, когато това е допустнато отъ законитъ. Когато дойде законътъ за чиновникитъ, тогава ще дебатирате може ли държавниятъ чиновникъ да заема две служби, дали е съвмѣстимо да бѣде едно лице народенъ представителъ и държавенъ чиновникъ. Сега изключение се прави само за професоритъ — да могатъ да бѣдатъ народни представители. Днесъ, обаче, разискваме единъ законъ за удържки върху заплатитъ, имащъ временна целъ, и мене ми се струва, че не може този въпросъ да се засѣга, че не му е тукъ мѣстото.

Предложението на г. Деневъ е следното: когато едно лице получава 12.000 л. възнаграждение, като депутатъ, и 10.000 л., като професоръ, всичко 22.000 л., да не му се правятъ удържки поотдѣлно върху 12-тѣ и 10-тѣ хиляди лева по 10%, а дветъ суми да се събератъ и удържитъ да се направятъ върху 22 хиляди лева по 14%.

П. Деневъ (р): Така.

Министър-председател Н. Мушанов: Това е Вашето предложение. Азъ казвамъ, г. г. народни представители, че това е вече въпросъ за съвмѣстимостъ — да се изпълняватъ две длѣжности отъ едно лице. Щомъ законодательтъ е допустналъ, щото професорътъ да може да бѣде народенъ представителъ и да получава за своя трудъ, като народенъ представителъ, 12 хиляди лева месечно и за своя трудъ, като професоръ, отдѣлно възнаграждение, не може да се събиратъ дветъ възнаграждения въ едно и споредъ получената сума да се опредѣля процентътъ на удържитъ. Азъ разбирамъ да премахнемъ това положение, едно лице да заема две служби, и азъ съмъ поддържалъ тази теза по-рано, но то е другъ въпросъ.

Вие, г. Деневъ, завършихте съ мисълта, че това е една временна наредба. Щомъ е такава, мене ми се чини, че съ нея нѣма да постигнемъ пълна справедливостъ. Това е палиативъ, който гони временни цели — да спечелимъ нѣколко милиона лева, съ които да се посрещнатъ нуждитъ на държавата. Въпросътъ, който Вие повдигате, ще се постави на разглеждане, когато дойде бюджетътъ или когато дойдатъ законитъ за държавнитъ служители и законътъ за пенсиятъ. Чиновническиятъ и пенсионниятъ въпроси сѣ двата голѣми въпроса, които трѣбва да се подложатъ за разрешение отъ Парламента.

Ето защо смѣтамъ, че нѣма защо да се повдига този въпросъ, който е отъ друго естество, незасегнатъ отъ законопроекта, и да не вземаме такава решение, което може да създаде само настроение, а не и основно да разреши въпроса.

П. Стайновъ (д. сг): На председателя и на подпредседателитъ на Народното събрание по колко процента ще се удържатъ — по 12 или 14%?

Министър С. Стефанов: Въ чл. 1 ясно е казано: „Представителнитъ пари на държавнитъ служители и извънредното възнаграждение по 800 л. месечно, давано къмъ заплатата по бюджетитъ на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата и на Министерството на общество-

нитъ сгради, пѣтищата и благоустройството“. А по-надолу е казано за представителнитъ пари на председателя и подпредседателитъ на Народното събрание.

А. Буровъ (д. сг): Поотдѣлно или събрани?

Министър С. Стефанов: Събрани.

Министър-председател Н. Мушанов: Две думи. Вие знаете, че по-напредъ нѣмаха представителни и подпредседателитъ на Народното събрание и че това нововъведение е отъ три години насамъ. Председателътъ получаваше представителни пари и по-рано, но много малко. Обаче председателътъ и подпредседателитъ на Народното събрание, едновременно съ службата си като такива, изпълняватъ и службата си като народни представители и затова получаватъ и депутатско възнаграждение. Дветъ имъ служби не сѣ раздѣлени.

Председателстващ Н. Шолов: Има думата народниятъ представителъ г. Еню Поповъ.

Е. Поповъ (з): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че следъ тия пояснения, които се дадоха, стана ясно, че едно и също лице, макаръ и за различни служби, които заема, получава общо, да кажемъ, надъ 20.000 или 25.000 л. Ако ние не можемъ да сумираме заплатитъ по дветъ служби, тъй както предвижда чл. 1, и да ги поставимъ подъ знаменателя на чл. 1, за да бѣдатъ удържитъ 14%, понеже общата сума е надъ 15.000 л., то поне бихме могли да увеличимъ процента, който се предвижда въ чл. 5. Ето защо азъ смѣтамъ, че много справедливо ще бѣде — и това ще бѣде съобразно съ целитъ, които преследва законопроектътъ — да увеличимъ процента на удържитъ за страничните възнаграждения, като вмѣсто 10% стане 20%.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Чл. 5 не засѣга голѣмитъ възнаграждения.

Е. Поповъ (з): Отъ страничните възнаграждения, които се визиратъ отъ чл. 5, да се направятъ удържки въ размѣръ на 20%.

Министър С. Стефанов: Ако може да си оттеглите предложението, защото голѣмитъ възнаграждения, опредѣлени по законитъ, ги уреждаме въ чл. 1, а тукъ се касае за дребни възнаграждения. Тѣй че нѣма опасностъ, че ще пропуснемъ голѣми удържки или че ще вземемъ голѣми удържки като се увеличи процентътъ.

Председателстващ Н. Шолов: Има думата народниятъ представителъ г. Андрей Икономовъ.

А. Икономовъ (нац. л): Г. г. народни представители! Въпросътъ, повдигнатъ отъ нашия другаръ г. Панайотъ Деневъ, споредъ менъ, не се разбира достатъчно ясно. Азъ смѣтамъ даже, че г. министър-председателътъ не го схвана тѣй, както искаше да го лансира г. Деневъ, и затова той ми каза, че когато дойде бюджетътъ, тогава трѣбва да се занимаемъ съ въпроса, дали е съвмѣстимо единъ чиновникъ да получава заплати или възнаграждения за две отдѣлни служби. Въ законопроекта е предвидено, че удържитъ ще се правятъ и на едната, и на другата заплата. На едно лице, като професоръ, ще се направятъ удържки върху професорската заплата отъ 10 или 12 хиляди лева по 12%; като народенъ представителъ — ще се направятъ удържки и върху депутатското му възнаграждение, само че пакъ по 12%.

Министър С. Стефанов: Така.

А. Икономовъ (нац. л): Г. Панайотъ Деневъ иска друго нѣщо: вмѣсто върху заплатата и върху възнаграждението да се правятъ удържки по 12%, да се правятъ по 14%, най-големия процентъ, ...

Министър-председател Н. Мушанов: Тѣй го разбрахъ и затуй говорихъ.

А. Икономовъ (нац. л): ... като дветъ заплати се сумиратъ и тогава се опредѣли съответниятъ процентъ.

Министър С. Стефанов: Въпросътъ е ясенъ.

Министър-председател Н. Мушанов: Вие смѣтате, че това е една заплата, както ако бѣше едно лице на една служба. Вие смѣтате, че двете служби на едно лице се

равняват на една и че заплатитѣ, които това лице получава отъ двѣтѣ служби, трѣбва да се събератъ.

А. Икономовъ (нац. л.): То не е важно.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Това е съществениятъ въпросъ.

А. Икономовъ (нац. л.): Ние се занимаваме съ временни удържки върху заплатитѣ на чиновницитѣ, за да помогнемъ на държавата. Понеже това лице получава 22.000 л., ще му направимъ удържки 14%, вмѣсто 12%, за да бждемъ справедливи. И азъ оформяватъ това, което г. Деневъ казва въ едно предложение къмъ чл. 5, а именно, да се прибави една нова алинея съ следното съдържание: (Чете) „Когато тѣзи възнаграждения се получаватъ заедно съ умомнатитѣ въ чл. чл. 1, 2 и 3 отъ настоящия законъ суми, то тѣ се събиратъ и върху общата сума се правятъ удържки по процента, съответенъ за тази обща сума, съгласно чл. 1.

Така се поставя и въ случаитѣ, когато едно и също лице получава две и повече заплати или заплата и възнаграждение като народенъ представителъ“.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Прибавете „и пенсионеръ“. Да отидемъ докрай.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Пиронковъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Това предложение, което се прави, не може да бжде прието, защото ще докара едно усложнение при изчисляване удържкитѣ върху заплатитѣ на държавнитѣ служители и ще докара известни несправедливости.

Н. Пждаревъ (д. сг): Не сж голѣми усложненията.

А. Пиронковъ (д. сг) Преди всичко трѣбва да се разбере едно: че този законъ има временно значение; за 5 месеци да се направятъ удържки върху получаванитѣ възнаграждения отъ служителитѣ и пенсионеритѣ, които удържки да бждатъ приблизително справедливи — на помалкитѣ възнаграждения се удържа по-малкъ процентъ, а на по-голѣмитѣ — по-голѣмъ процентъ. Освенъ тия удържки, върху пенситѣ и основнитѣ заплати, има и удържки върху страничитѣ възнаграждения. Какъ вие можете да смѣсвате едно възнаграждение, което се плаща като заплата, съ едно странично, допълнително възнаграждение? Тѣ сж две различни работи. И затуй удържкитѣ върху заплатитѣ се уреждатъ съ чл. чл. 1, 2 и 3, а чл. 5 дохожда да постанови, че и върху допълнителнитѣ възнаграждения, които получава единъ чиновникъ на основание пакъ на законъ, ще бждатъ правени 10% удържки. По първоначалния законопроектъ бѣше предоставено на Министерския съветъ да опредѣли съ една наредба върху кои странични възнаграждения да се правятъ удържки и какъвъ процентъ, обаче комисията, за да освободи Министерския съветъ отъ една работа, съ която може би щѣше да бжде излишно да се занимава, прие върху тѣзи странични възнаграждения да се удържатъ 10%, за да не се каже, че онова възнаграждение, което се получава отъ известни лица за извършенъ допълнителенъ трудъ, извънъ служебната имъ работа, е оставено безъ внимание отъ страна на народното представителство и на правителството.

Сега пита се: ако едно лице получава една заплата отъ едно мѣсто, а отъ друго мѣсто получава възнаграждение, защото изпълнява нѣкоя държавна функция — тоза сж две отдѣлни заплати — какъ вие сега ще ги сумирате и третираете едната заплата като странично възнаграждение? То не е странично възнаграждение. Този въпросъ може да го уредите, ако искате да го уредите, въ чл. чл. 1 и 2, но въ никой случай въ чл. 5, който се отнася до страничитѣ възнаграждения.

П. Деневъ (р): Трѣбва да гледаме сжчината на работата.

А. Пиронковъ (д. сг): Да, но трѣбва да си отиде на мѣстото, защото иначе ще се забърка. Тогава ще трѣбва да прибавятъ къмъ заплатата и страничитѣ възнаграждения. Ако удържкитѣ върху страничитѣ възнаграждения отдѣлихме въ отдѣленъ членъ, направихме го по практически съображения. Нѣкои странични възнаграждения се плащатъ ежедневно. Отиде мировиятъ сждия на огледъ нѣкъде, отиде на следуюция день, ще му се плати. Други странични възнаграждения се плащатъ за 2—3—6 месеци.

Ако се приеме това предложение, ще се чудятъ какъ да плащатъ страничитѣ възнаграждения и какъвъ процентъ да се удържа отъ тѣхъ. Като се събератъ страничитѣ възнаграждения за 3 месеца и се прибавятъ къмъ месечната заплата, ще се удържа единъ процентъ, а като не се прибавятъ къмъ месечната заплата, ще се удържа другъ процентъ. Или пъкъ ще трѣбва за пѣла година да се събиратъ и като се раздѣлятъ на 12, да се опредѣли какъвъ процентъ да се удържа. Добре, но 7 месеци не се правятъ удържки. Тогава какъ ще ги изчислявате? При всичко, че имате едно добро намѣрение, такива лица, които получаватъ странични възнаграждения, да имъ удържате по-голѣмъ процентъ, технически и практически се дохожда до едно усложнение, до една невъзможностъ.

Понеже този законъ е една временна мѣрка и понеже г. министъръ-председателътъ нѣколко пѣти декларира, че чиновническиятъ въпросъ ще се уреди, било общо, като се внесе съответниятъ законъ, било частично при гласуване на новия законъ за фиска, понеже се касае за 5—10—20 или 50, а въ замѣна на туй ще се внесе едно усложнение въ приложението на този законъ. Азъ моля вносителя на това предложение да го оттегли, защото до този членъ не се отнася, а се отнася до други членове и ще забърка първата алинея на чл. 5. Той трѣбва да го предложи на трето четене по съответния членъ. Сега не може да се гласува това предложение, защото тѣзи членове, по които може да се направи, сж минали.

Ето защо, като се има предъ видъ това, което казаха г. министърътъ на финанситѣ и г. министъръ-председателътъ, нека се приеме чл. 5, както е редактиранъ отъ комисията, за да не се забърка повече работата.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стойне Ризовъ.

С. Ризовъ (з): Г г. народни представители! Стана много ясно на всички ни, колкото и да ни се даватъ декларации, че не се получаватъ заплати отъ 15.000 л. нагоре, поради което нѣмало смисълъ да се постави една максимална заплата, че има много чиновници, които получаватъ заплати отъ едно, две, три и дори четири мѣста, и че се събира не 15 хиляди, а 30 хиляди лева месечна заплата. Г. министърътъ каза, че било технически невъзможно да се събератъ тия различни заплати.

Министъръ С. Стефановъ: Моля Ви се, не за заплатитѣ, а за допълнителнитѣ възнаграждения ви говорихъ азъ.

С. Ризовъ (з): Азъ признавамъ, че технически е невъзможно да се събератъ 4-тѣ заплати на единъ служителъ и да му се направи обща удържка отъ 15 или 20%. Тая трудностъ, обаче, би се премахнала много лесно, като се сложи, ако не сега, то поне въ бждеция бюджетъ, една максимална заплата, напримеръ отъ 15.000 л., и повече никой да нѣма право да получава. Така въпросътъ ще се разреши и технически и практически.

Н. Стамболиевъ (з): И икономически.

С. Ризовъ (з): Като взе думата и г. Пиронковъ да казва да не се приеме това предложение, мене тая работа ме шокира и ме кара да мисля, че има и такива, които получаватъ надъ 15.000 л.

А. Пиронковъ (д. сг): Направи предложение.

С. Ризовъ (з): Азъ нѣма да правя никакво предложение, но потвърждавамъ само мисълта си, че има чиновници, които получаватъ надъ 15.000 л. и се надѣвамъ, ако не сега, поне въ бждеция бюджетъ да се постави една максимална заплата — ако щете отъ 12.000 л., ако щете отъ 15.000 л. — и повече никой да нѣма право да получава.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ считамъ за необходимо наново да взема думата, защото погрѣшно се тълкуватъ моитѣ бележки, които направихъ. Азъ казахъ, че съществува техническо неудобство по отношение допълнителнитѣ възнаграждения, а не по отношение слѣтитѣ заплати. Да бждемъ наясно. Вѣрно е, че има заплати по-голѣми отъ 15.000 л., но тѣ се облагатъ съ единъ по-голѣмъ процентъ, който ние

гласувахме въ чл. 1. Тия заплати отъ 15.000 л. нагоре сж обложени съ 14%. Техническото неудобство се явява за допълнителнитъ възнаграждения, а не за слѣтитъ заплати.

Председателствуващ Н. Шоповъ: Г-да! Дълженъ съмъ да направя едно предупреждение на народнитъ представители, които правятъ предложения по второто четене. Понеже ми е невъзможно наизустъ да запомвамъ всички предложения, които се правятъ, ползувамъ се въ този случай отъ чл. 39 на правилника и моля г. г. народнитъ представители да даватъ своитъ предложения за съответни измѣнения и допълнения писмено.

П. Деневъ (р): Г. председателю! Азъ още въ началото на моитъ нѣколко думи, които казахъ преди малко, споменахъ, че сега ние дебатираме по чл. 5, за да си резервираме правото на трето четене да направимъ предложения за поправки въ духа на тия дебати, които ще се развиятъ. Тѣй че конкретни предложения сега нѣма да правимъ. Резервираме си правото да ги направимъ на трето четене.

Председателствуващ Н. Шоповъ: Ще ви прочета чл. 39 отъ правилника. (Чете) „При второто четене Събранието разглежда законопроекта членъ по членъ и се произнася върху поправките и прибавките, които могатъ да се предложатъ отъ всѣки представителъ. Тия поправки и прибавки се подаватъ по искане на председателя писмено. Тѣ се разискватъ веднага или се препращатъ на надлежната комисија за изучаване и докладване още въ сѣщия денъ или пъкъ въ едно отъ идущитъ заседания“. Следователно, сега трѣбва да се направятъ предложенията за поправки и измѣнения, по които да се дебатира и да се изпратятъ въ комисията.

Н. Пждаревъ (д. сг): Разбира се. Сериозни предложения така се правятъ.

Председателствуващ Н. Шоповъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! Предложението на г. Патеъ ще създаде една аномалия. Представете си, че единъ чиновникъ, който по закона за бюджета има право на билетъ трета класа, го командироватъ, да кажемъ, въ Пловдивъ. На нему се трѣбватъ пари за билетъ трета класа. Значи, ще му се правятъ удържки върху това, което той е платилъ за билета по желѣзницитъ. Какъ така на единъ чиновникъ, който пращате по държавна работа, ще му правите удържки на пътнитъ?

Предложението на г. Икономовъ отрича чл. 5. Въ чл. 5 е предвидено положение, че се засѣгатъ всички странични възнаграждения, които се получаватъ вѣнъ отъ заплатата. И понеже тѣ сж отъ такъвъ характеръ, че често пъти не могатъ да се изчислятъ сѣщия месецъ, когато се получава заплатата, а се изчисляватъ нѣкои на три месеца, други шестмесечно, други въ края на годината, затова, поради технически неудобства, отдѣлихме тия възнаграждения въ отдѣленъ членъ. Вие искате сега да се предвиди нова алинея: когато се правятъ изчисленията, да се включватъ и страничните възнаграждения къмъ заплатата. Това, обаче, технически е мѣчно осществимо.

Втората частъ на Вашето предложение има смисълъ и може да остане. Но първата частъ технически е неосществима и отрича чл. 5.

Г. Говедаровъ (д. сг): Коя е втората частъ?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Така се постѣпва въ случай, когато се получаватъ две заплати за една и сѣща длъжностъ. А чл. 5 се отнася само за страничните възнаграждения.

А. Икономовъ (нац. л.): Чл. 5 да си остане, но да се прибави една нова алинея за случаетъ, неупоменати въ чл. 1, 2 и 3.

А. Буковъ (з): Да се вмѣкне и една забележка, че на пенсионери, които иматъ пенсии надъ 2.000—2.500 л. и получаватъ отъ надници по 2.000—3.000 л. месечно, да се правятъ удържки върху общо получаваната сума. Справедливо е когато се получаватъ две възнаграждения, да се сумиратъ.

Министъръ С. Стефановъ: То е свършено другъ въпросъ. Ние по приехме съ предложението на г. Домузчиевъ. На трето четене ще се уреди въпросътъ.

А. Буковъ (з): Тукъ се говори за заплати.

Н. Стамболиевъ (з): Не за заплати, а за възнаграждения.

А. Буковъ (з): Повдига се въпросъ за възнаграждението на професоритъ. То не е възнаграждение, а е заплата.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Този въпросъ биде разискванъ и се видѣ, че е невъзможно технически да се прави сумиране на заплати и странични възнаграждения. Ще трѣбва да се правятъ нови изчисления, декларации да се подаватъ и пр. Понеже е временна наредбата, остави се този въпросъ да се уреди въ закона за бюджета за идущата година.

А. Икономовъ (нац. л.): Счетоводителитъ ще му намѣрятъ начина.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Какъ ще му намѣрятъ начина?

Председателствуващ Н. Шоповъ: Г. министре! Съгласни ли сте това предложение да се отнесе въ комисията, за да се има въ предъ видъ на трето четене?

Министъръ С. Стефановъ: Да.

Председателствуващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Домузчиевъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Г. г. народни представители! Предложение по чл. 5 нѣма да направя; само ще искамъ да се уясни неговото съдържание, защото при приложенето му на много мѣста ще стане спoorъ, какъ трѣбва да се приложи той за този или онзи случай. И понеже дебатитъ въ Народното събрание ще се считатъ като тълкувания на чл. 5, затуй правя известни запитвания, за да се уясни неговото съдържание.

Съгласно чл. 3, правятъ се удържки и върху заплатитъ на служителитъ при общественитъ и автономни учреждения. Известно ви е, че въ Земледѣлската и въ Народната банки, съгласно една практика, или нѣкакъвъ правилникъ, въ края на всѣка година отъ общитъ печалби на банката се даватъ известни възнаграждения на чиновницитъ, които въ много случаи стигатъ до размѣръ на една годишна заплата. Сѣщо така на уволненитъ чиновници отъ Народната и Земледѣлската банки се дава едно възнаграждение, което възлиза къмъ стотици хиляди лева. Ако презъ този периодъ отъ 5 месеца, въ който ще бѣде въ сила настоящиятъ законъ, се случи подобно нѣщо — ако бѣде уволненъ нѣкой чиновникъ и му дадатъ възнаграждение 150.000, 200.000 или 300.000 л. — този случай подпада ли подъ нареждането на чл. 5?

Министъръ С. Стефановъ: Подъ чл. 14.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): А възнаграждението на служащитъ при тѣзи банки, което имъ се дава отъ печалбитъ, по чл. 14 ли се подвежда или по чл. 5?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Всички странични възнаграждения подпадатъ по чл. 5.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Въ тия банки се дава като добавка една годишна заплата, дава се като тринадесета заплата.

Министъръ С. Стефановъ: Г. Домузчиевъ! Чл. 14 урежда въпроса, който Вие повдигате, при случай на уволнение. Комисията, при разглеждането на законопроекта, прибави този чл. 14, въ който се казва, че се постѣпва по общия редъ, както за другитъ чиновници.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): А за тѣзи добавъчни възнаграждения, които се даватъ отъ печалбитъ на банката?

Министъръ С. Стефановъ: Чл. 5 урежда материята за всички добавъчни възнаграждения, които не се даватъ като заплата по бюджета.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Значи, включватъ се и тѣзи добавъчни възнаграждения?

Министъръ С. Стефановъ: Да.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народният представител г. Георги Шонговъ.

Г. Шонговъ (з): Г. г. народни представители! Животътъ въ новоприсъединенитъ земи е извънредно мъженъ и скъпъ. Чиновничеството въ тия новоприсъединени земи е поставено при много тежки и трудни условия. Тамъ чиновниците купуватъ съ 20% по-скъпо продуктите, отколкото ги купуватъ чиновниците, които живеятъ въ другитъ предѣли на царството, и които се ползватъ отъ евтинията на живота. Доскоро държавата даваше на чиновниците въ новитъ земи извънредно възнаграждение, за да могатъ да покрѣватъ своитъ обикновени нужди. Чиновничеството въ новитъ земи е съ малки заплати; тамъ нѣма чиновници съ голѣми заплати.

Ето защо, за да се облекчи положението на чиновничеството въ новитъ земи, което купува хлѣба въ настоящия моментъ по 12 л. килограма, азъ правя предложение, къмъ чл. 5 да се прибави една забележка, въ смисълъ: „Тия удържки, които се правятъ на чиновниците по чл. 1 и чл. 5, да не се отнасятъ за чиновниците въ новитъ земи“.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. Шонговъ! Това е по чл. 1, а той се гласува вече.

Г. Шонговъ (з): Чл. 5 още не е гласуванъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Това не е по чл. 5.

Г. Шонговъ (з): Азъ предлагамъ всичкитъ удържки, които се правятъ по чл. 1 и по чл. 5, да не се отнасятъ за чиновниците отъ новитъ земи.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Той предлага удържките върху страничните възнаграждения, за които се говори въ чл. 5, да не засѣгатъ чиновниците въ новитъ земи.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. Шонговъ! Направете предложението си писмено.

Г. г. народни представители! Нѣма да положа на гласуване предложението на г. Панайотъ Деневъ по чл. 5, защото то, съ съгласието на г. министра на финансите, се изпраща въ комисията и ще остане за третото четене.

Понеже нѣма други желаещи да говорятъ, ще положа на гласуване предложението на г. Шонговъ, а именно: възнагражденията на чиновниците въ новитъ земи се изключватъ отъ удържки.

Които г. г. народни представители сѣ съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, събранието не приема.

Ще положа на гласуване чл. 5 така, както бѣ прочетенъ отъ г. докладчика.

П. Деневъ (р): Моля Ви се! Народното събрание вече прие, че предложението, които се направиха по чл. 5, ще се изпратятъ въ комисията; следователно, нѣма защо да се гласува чл. 5.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. Деневъ! Съгласно правилника, бюрото има право да не гласува предложението, които се изпращатъ за обсъждане въ комисията, щомъ съответниятъ министъръ, въ случая г. министърътъ на финансите, е далъ своето съгласие.

Ще положа на гласуване чл. 5, както се прочете отъ г. докладчика.

Моля ония г. г. народни представители, които приематъ чл. 5, както се прочете, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Членъ 6. Удържките по настоящия законъ оставатъ въ полза на държавното съкровище.“

Комисията направи следнитъ нови допълнения въ този членъ: следъ думитъ „Удържките по“ се прибавятъ думитъ „чл. 1 отъ“, а въ края следъ думата „съкровище“, прибави думитъ „а тия по чл. чл. 2, 3 и 4 — въ полза на фонда за пенсиитъ за изслужено време“.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Искамъ думата.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Имате думата.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Азъ искамъ да обърна вниманието на г. министра на финансите върху следното обстоятелство. Тѣй както е редактиранъ чл. 6, ...

Министъръ С. Стефановъ: Има една добавка въ него.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Азъ чухъ добавката, но въ този членъ не е казано по кой параграфъ на бюджета ще бждатъ отнасяни тия суми, които ще бждатъ внасяни въ Българската народна банка. Вие знаете, че приходитъ на държавата биватъ отнасяни по смѣтка къмъ различни параграфи. Трѣбва да се знае кѣде ще бждатъ отнасяни сумитъ, които ще постѣпятъ по тоя законопроектъ. Въ приходния бюджетъ на държавата имаме § 69 — непредвидени приходи. Сумитъ по тоя законопроектъ могатъ да се отнесатъ къмъ тоя параграфъ на бюджета, както стана и миналата година съ такива суми. Но азъ мисля, че е по-правилно, ако въ чл. 6 се каже, че удържките по настоящия законъ се внасятъ въ фонда, който се набира отъ удържките за пенсии върху заплатитъ на чиновниците, който фондъ ще употребите после съгласно разпорежданията на закона. На всѣки случай, непременно трѣбва да посочите въ този членъ кѣде ще бждатъ отнасяни тия удържки, а не да се казва само, че тия удържки се внасятъ въ Българската народна банка и оставатъ въ полза на държавното съкровище.

Министъръ С. Стефановъ: Г. Данаиловъ! Добавката, която се направи въ този чл. 6, а именно вмѣкването на думитъ: „по чл. 1“ и на думитъ „а тия по чл. чл. 2, 3 и 4 — въ полза на фонда за пенсиитъ за изслужено време“, се направи по чисто технически съображения.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Добре, приемамъ.

Министъръ С. Стефановъ: При тая добавка всички удържки ще се внасятъ съ вносни листове отъ различнитъ ведомства по съответнитъ параграфи на приходния бюджетъ, за да отиватъ въ полза на държавното съкровище. Значи, сега редакцията на чл. 6 става така: (Чете) „Удържките по чл. 1 отъ настоящия законъ оставатъ въ полза на държавното съкровище, а по чл. чл. 2, 3 и 4 — въ полза на фонда за пенсиитъ за изслужено време“. Въ последствие, за да се избѣгнатъ вносите листове, Министерскиятъ съветъ съ едно свое постановление ще засили пенсионния фондъ, както се е правило и другъ пѣтъ. Това се прави съ целъ да не се правятъ отдѣлни вносни листове при всѣко внасяне на удържки за пенсии.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Пенсионниятъ фондъ си има отдѣлни свои приходи отъ удържки. Тукъ трѣбва да бжде изрично споменато: по еди-кой-си параграфъ отъ бюджета или за пенсионния фондъ.

Министъръ С. Стефановъ: Вземамъ си бележка, г. Данаиловъ. Вие говорите за прибавката следъ думитъ „държавното съкровище“.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Азъ не предлагамъ сега нищо конкретно, но моля да се има предъ видъ моята бележка, и на трето четене да се упомене изрично.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ чл. 6 така, както се прочете, заедно съ добавките, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Членъ 7. Разрешава се на министра на финансите извънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ отъ 150.000.000 л. по § 45 на бюджета на Дирекцията на държавнитъ дългове за 1931/1932 финансова година за изплащане пенсиитъ за изслужено време презъ месецитъ януарий, февруарий и мартъ 1932 г.“

Тоя разходъ ще се покрие отъ икономитъ по бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година и отъ удържките по настоящия законъ.“

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народният представител г. Василь Домузчиевъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Г. г. народни представители! Моля да се даде едно уяснение по този членъ, понеже считамъ, че текстътъ му не е пълнъ. Казано е така: (Чете) „Разрешава се на министра на финансите извънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ отъ 150.000.000 л. по § 45 на бюджета на Дирекцията на държавнитъ дългове за 1931/1932 финансова година за изплащане пенсиитъ за изслужено време“. А този параграфъ ще трѣбва да подхрани цѣлия пенсионенъ фондъ, кѣдето сѣ и инвалиднитъ пенсии.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Инвалидните пенсии не сѣ въ фонда — тѣ сѣ дългъ на държавата. Тѣ сѣ въ общия бюджетъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: За тѣхъ имаме пари да изплатимъ.

Министъръ С. Стефановъ: Има новъ членъ — чл. 8 — и ще видите за кой параграфъ сѣ касае.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Въ бюджета има специаленъ параграфъ „Помощъ за пенсионния фондъ“.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Има, но за инвалидните пенсии има специаленъ кредитъ — тѣ се изплащатъ отъ бюджета на държавните дългове.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Значи, този извънреденъ кредитъ ще отиде само за изплащане пенсийтъ за прослужено време, а не и за инвалидните пенсии.

Министъръ С. Стефановъ: Да, понеже за тѣхъ има отдѣленъ кредитъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народните представители приематъ чл. 7 така, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

Членъ 8. Отъ свръхсметния кредитъ отъ 150.000.000 л., по чл. 7 на настоящия законъ, се отдѣля сумата 148.500.000 л. за усиляване кредита по § 12 на бюджета за разходитъ на фонда за пенсии за изслужено време за 1931/1932 финансова година“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народните представители приематъ чл. 8 така, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Членъ 9. Отъ сѣщия свръхсметенъ кредитъ се отдѣлятъ 1.500.000 л. за усиляване кредита по § 13 на бюджета за разходитъ на фонда за пенсии за изслужено време за 1931/1932 финансова година“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народните представители приематъ чл. 9 така, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Членъ 10. Срокътъ за изплащане държавните, окръжните и общински данѣци, берии и такси — 25 октомврий 1931 г. — се продължава до 25 ноемврий сѣщата година за пенсионеритъ, безъ да имъ се налага глоба за закъснение. Платенитъ глоби до влизане въ сила на настоящия законъ не се връщатъ“.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Понеже вие целите да се улеснятъ пенсионеритъ, тогава, вмѣсто думитъ „до 25 ноемврий“, кажете: „до когато се изплатятъ пенсийтъ“. Ако може на 25 ноемврий, добре.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Въ закона, който мина завчера, се говори за тия отсрочки.

Министъръ С. Стефановъ: Въ закона, който мина онзи день, има три срока.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народните представители приематъ чл. 10 така, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Членъ 11. Разрешава се да се взематъ 20.000.000 л. отъ фондоветъ при държавните каменоважени мини „Перникъ“, „Бобовъ-долъ“ и „Марица“ и да се внесатъ на приходъ въ държавното съкровище. Министритъ на финанситъ и на търговията, промишлеността и труда установяватъ отъ кой фондъ каква сума да се вземе.“

Текстътъ на § 54 буква „б“ отъ таблицата за приходитъ на държавата за 1931/1932 ф. г. да се чете: „Отъ такси, берии и др. отъ производството на сѣщитъ мини на всѣки продаденъ тонъ вжглища по 30 л. — 35.000.000 л.“

Р. Василевъ (д. сг): Азъ случайно отсъствувахъ отъ комисията, затова искамъ да попитамъ г. докладчика да ми каже, защо е оставено на министра на финанситъ да опредѣли отъ коя мина какъвъ процентъ ще се вземе. Нѣма ли да се опредѣли сега, напр., на тонъ 10—12 л.? Искамъ г. докладчикътъ да обясни, защо е оставено това.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Двама министри ще опредѣлятъ по колко ще се вземе отъ фондоветъ на тѣзи три мини — „Перникъ“, „Бобовъ долъ“ и „Марица“, т. е. какъкъ ще се разпредѣлятъ тѣзи 20 милиона между фондоветъ.

Министъръ С. Стефановъ: Понеже се касае за вземане суми отъ минитъ и понеже мина „Перникъ“ е автономна, ние сѣ този членъ узаконяваме постановлението на Министерския съветъ, което се отнася до вземането на тѣзи 20 милиона лева отъ фондоветъ; а по колко ще се вземе отъ фондоветъ на минитъ — това ще остане да се реши по споразумение между министра на финанситъ и министра на търговията.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Г. министре! Какво се разбира тукъ подъ думитъ: „Отъ такси, берии и др.“? Азъ мисля, че това е една непълнота, която не може да се допусне въ единъ фискаленъ законъ, като този. Той трѣбва да бѣде изчерпателенъ.

Министъръ С. Стефановъ: Думитъ, поставени въ кавички, сѣ текстъ на бюджета.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Когато измѣняваме единъ законъ, трѣбва да се цитира изцѣло.

Министъръ С. Стефановъ: Думитъ въ кавички сѣ вземени тѣй, както е текстътъ на бюджета.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Това нѣма ли да укаже влияние върху цената на вжглищата?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народните представители приематъ чл. 11 тѣй, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Давамъ 5 минути отгичъ.

(Следъ отдиha)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля г. г. народните представители да си заематъ мѣстата. Заседанието продължава.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. председателю! Ще ми позволите да констатирамъ, че въ залата нѣма повече отъ 47 народни представители и, понеже е въпросъ за гласуване на законъ, а не за слушане дебати, смѣтамъ, че не можете да продължите заседанието.

С. Даскаловъ (з): Следъ 10 минути ще дойдатъ всички. Г. председателю! Неоснователна е забележката на г. Пждаревъ, защото депутатитъ сега ще дойдатъ всички. Не е вѣрно, че присѣдствуватъ 47 души — повече отъ 70 души има тукъ.

Н. Стамболиевъ (з): (Къмъ Н. Пждаревъ) Много пжти въ миналото вие сте гласували закони безъ кворумъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Членъ 12. Разрешава се да се взематъ 70.000.000 л. отъ фонда „Сѣдебни сгради“ и да се внесатъ на приходъ въ държавното съкровище“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представитель г. Василь Домузчиевъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Въ чл. 12 се иска да се отнематъ отъ фонда „Сѣдебни сгради“ 70 милиона лева и се дадатъ въ приходъ на държавата, на съкровището. Азъ считамъ, че така, както се иска въ тоя законъ, вземането на тая сума, това е — да не кажа по-силна дума — едно безправие, което се върши у насъ, относно целитъ на разнитъ фондове. Фондътъ „Сѣдебни сгради“ е билъ създаденъ, за да отговори на една социална нужда, тѣй както и фондътъ за подобрение затворното дѣло. За голѣмо нещастие, фондътъ за подобрение затворното дѣло изпревари тоя за сѣдебнитъ сгради сѣ постигане целитъ си и днесъ арестантитъ сѣ затворени на много по-уютни мѣста,

отколкото сж помѣщенията, въ които работятъ сждиитѣ, които ги сждятъ и раздаватъ правосѣдие.

Министъръ С. Стефановъ: Арестантитѣ сж въ дворци.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Господъ да ни пази отъ тия дворци.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Тѣй както е писано въ чл. 12, фондътъ „Сѣдебни сгради“ вече се лишава отъ тая сума отъ 70 милиона лева и тя минава въ държавното съкровище, заличава се. Тѣй ли е?

Министъръ С. Стефановъ: Не е вѣрно.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Тѣй пише. — Отъ васъ, бившата оппозиция, се осѣждаше практиката на миналия режимъ; казваше се, че Сговорътъ билъ изялъ 600 милиона лева на фондовѣтѣ, миналъ ги като държавенъ приходъ и днесъ фондовѣтѣ сж изпуснати и сж престанали да задоволяватъ нуждитѣ, за които тѣ сж предназначени; ние се намираме предъ единъ банкрутъ на фондовѣтѣ.

А. Буковъ (з): Банкрутъ на държавата.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Ако фондътъ „Сѣдебни сгради“ има излишни суми, съ които разполага сега, защото не е могълъ да ги оползотвори за постигане на своитѣ цели, азъ разбирамъ да се разреши съ законъ да се направи отъ този фондъ заемъ на държавата — ако тя има нужда отъ такъвъ. Но да се пише законъ, че известна сума отъ този фондъ се взима и минава въ приходъ на държавата, отъ едно мѣсто въ друго, то значи, че фондътъ вече се лишава отъ тая сума. И тогава какво става?

Фондътъ „Сѣдебни сгради“ можа да достигне голѣми размѣри благодарение на обстоятелствата, стекли се въ онѣзи времена, когато той се създаде, когато нашитѣ сѣдилища бѣха задрѣстени съ дѣла, когато на сѣдиитѣ бѣше заповѣдано просто по колко дѣла да гледатъ и кои дѣла отъ кои години до края на кой месецъ да свѣршатъ. Тогава фондътъ „Сѣдебни сгради“ израстна много бърже.

С. Ризовъ (з): Израстна следъ 9 юний благодарение на дѣлата, образувани поради множеството арести, и гаранциитѣ, които трѣбваше да се даватъ по тѣхъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Днесъ дѣлата сж вече привършени, обаче сѣдебни сгради не сж направени почти никѣде въ страната. Освенъ сградата, започната въ София, и като изключимъ 5 или 6 пункта, кѣдето се е започнало да се строи, всичко друго е въ проектъ. Азъ считамъ, че вземането на тая сума, за да мине тя въ приходъ на държавата безусловно, не като заемъ, а чисто и просто като приходъ на държавата, значи унищожаването на този фондъ. Той вече не ще може да добие размѣри такива, че да отговори на своитѣ цели, а държавата сама не е въ състояние да построи сѣдебни сгради.

Сумитѣ, събрани въ този фондъ, не сж отъ приходи на държавата, а това сж суми, събирани левъ по левъ отъ всички онѣзи, които сж потърсили правда въ сѣдилищата.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: И глобитѣ на тѣзи, които не сж гласували, отиватъ въ този фондъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Начинътъ, по който се постѣпва сега, за мене е противозаконенъ, противоправенъ, противенъ на всѣко съзнание за законностъ въ тая страна. Г-да! Ако съ единъ законъ предвидимъ доходи за задоволяване на нѣкоя открита нужда на държавата, народътъ, съзнавайки тая нужда, ще се притече на помощъ, ще дава, не ще роптае; но ние трѣбва да закрепимъ у него убеждението, че утре не ще вземемъ тѣзи пари да ги туримъ въ бездѣлната торба на държавния бюджетъ, за да се посрѣщатъ съ тѣхъ чиновнически заплати, или покупки на автомобили, или разходки на чиновници въ странство. Такава деморализация чрезъ законодателството трѣбва да престане.

Въ създаването на този фондъ е взелъ участие цѣлиятъ народъ, съ неговата интелигенция и съ неговото невежество, защото е искалъ веднѣжъ завинаги да се поставятъ българскитѣ сѣдии въ мѣста, които да имъ даватъ всички авторитетъ на сѣдии, а не да бждатъ при-
нуждавани да раздаватъ правосѣдие въ яхѣри и въ кръчми.

А. Буковъ (з): Правосѣдието не зависи отъ зданието, въ което се раздава.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Днесъ сж построени хубави сгради и за последния затворникъ, а нашитѣ сѣдии се излагатъ въ такива унижителни мѣста. Хората даватъ и ще даватъ, но дайте имъ да разбератъ, че и тукъ има моралъ.

Министъръ С. Стефановъ: По-малко ще приказвате, г. Домузчиевъ, за моралъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Постоянно се приказва за моралъ политически и не знамъ какъвъ-си, но дайте да създадемъ тукъ и парламентаренъ моралъ. Когато създадемъ законъ за събиране суми за дадени цели, ние не можемъ да отклонимъ назначението на сумитѣ, събрани за постигането на тия цели, защото съ това обезпѣяваме народа въ собственото ни законодателно дѣло.

Министъръ С. Стефановъ: Само за този моралъ недейте приказва — той е най-силно нарушенъ.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: (Къмъ В. Домузчиевъ) И Вие имате куража да приказвате за моралъ! Знаете ли що е моралъ?

Н. Стамболиевъ (з): Щомъ толкова държите за фондовѣтѣ, обърнете се къмъ тази редица (Сочи сговориститѣ) и ги попитайте, кѣде сж фондовѣтѣ; и не само фондовѣтѣ, но и бюджетитѣ кѣде сж.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Г. г. народни представители! Азъ повдигамъ и другъ въпросъ. Утре ще гласуваме законъ за покровителствуване на майчинството. Това е социаленъ въпросъ, разрешението на който ще ни се наложи. За приложението на този законъ ще предвидимъ създаването на единъ фондъ съ най-различни източници. Народътъ, съзнавайки тая страшна нужда и не желаейки да се създаватъ нещастници на българска земя, ще се притече на помощъ и ще даде пари. Но когато този фондъ ще нарастне, пакъ може да се намѣри правителство, което да каже: дайте тѣзи пари, вмѣсто за люлки и за ясли, за заплати на чиновницитѣ, а българското дете може да мре и безъ ясли. Кѣде ще бжде въ такъвъ случай моралътъ на едно правителство, на едно управление, на единъ Парламентъ?

Другъ би билъ въпросътъ, ако тия суми бѣха бюджетни. Тогава държавата свободно би могла да разполага съ тѣхъ, защото това ще си върви по даденъ опредѣленъ каналъ. Но когато тѣ сж събрани за специална целъ — за да се създадатъ въ тая страна условия да се раздава правосѣдие, тѣй както въ тая хубава сграда сж създадени условия да се законодателствува — вие вършите престѣпление, щомъ тѣ произволно оставяте българския сѣдия пакъ въ сѣщото положение, въ мизерията, въ боклука, въ здания по-лоши отъ тия, въ които сж настанени подсѣдимитѣ.

А. Буковъ (з): Когато ще сѣдимъ васъ, ще намѣримъ подходящи здания, за да бжде правосѣдието авторитетно, както Вие искате.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Не зная, дали мене ще сждите, или себе си ще изправите предъ сѣдилището, г. Буковъ. Но трѣбва да знаете, че съ апострофи отъ такова естество не разрешавате въпроса, който повдигамъ, Вие се подигравате съ въпроса; . . .

Н. Стамболиевъ (з): Но и Вие не го разрешавате съ този апломбъ.

А. Буковъ (з): Следъ като разсипахте държавата, при-
нудени сме да посегнемъ на тѣзи фондове. Вие сте причината, преди всичко.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): . . . Вие се подигравате съ тази грамадна маса хора, отъ които сж събрани тѣзи 70 милиона и които сж ги дали, за да видятъ нашето правосѣдие издигнато тѣй, както е издигнато правосѣдието въ чуждитѣ страни.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Вие опростихте България, та сега ли ще плачете!

Н. Стамболиевъ (з): Кой стана причина да се посегне на този фондъ? Я си задайте този въпросъ, и ще намѣрите отговоръ. Цѣли 8 години държавата се ограбва и днесъ ние трѣбва да взимаме мѣрки, за да плащаме на чиновниците и на пенсионеритѣ. Вие сте причината за това зло.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Азъ моля господата отъ мнозинството да не се нервиратъ. Фактътъ, че се нервирате, показва, че не сте прави. Разсѣдете здраво и ще видите, че не сте прави. Вие разсѣждате за дадения моментъ, за да попълните едно опразднено мѣсто, единъ опраздненъ бюджетъ, за който се търсятъ срѣдства. Съгласенъ съмъ, че държавата е въ затруднено финансово положение, . . .

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Вие лѣте крокодилски сълзи.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): . . . но не може да се отива до безгранични предѣли и да се изчерпватъ и последнитѣ стотинки на фондовѣтѣ.

Сговорътъ е вземалъ отъ фондовѣтѣ — които бѣха общо 800.000.000 л. — 600.000.000 л.; направиха се заеми по законодателенъ редъ отъ фондовѣтѣ и днесъ фондовѣтѣ сѣ изядени. Единствениятъ фондъ, който бѣ останалъ здравъ, и който министърътъ на правосѣдието не се съгласи да го даде, това е фондътъ за постройка на сѣдебни сгради. Днесъ се посѣга и на него.

Г. г. народни представители отъ мнозинството! Азъ ви припомнямъ това, което казахте въ речитѣ си преди изборитѣ — много отъ които и азъ чухъ — че не бива да се посѣга на фондовѣтѣ. Това бѣше вашиятъ тезисъ въ агитациитѣ — че фондовѣтѣ си иматъ своето специално предназначение.

А. Николаевъ (з): Тѣ съществуватъ на книга. Азъ бихъ молилъ г. министра на финанситѣ да каже, какво има налице отъ тѣзи фондове, и ако има петъ пари, азъ съмъ готовъ да напуста Камарата.

М. Дилиановъ (з): Г. Домузчиевъ! Вие говорѣхте противното, когато министъръ Христовъ посегна на скоговѣдния фондъ. Когато вземаха скотовѣдния фондъ.

А. Неновъ (раб): Сѣдилища и затвори! (Къмъ В. Домузчиевъ) Я кажете защо издохте фонда „Обществени осигуровки“?

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Вие нѣмате право да приказвате на тая тема, защото днесъ вие имате най-много нужда отъ правосѣдие, вие най-много се ползвате отъ българското правосѣдие.

А. Неновъ (раб): Нѣма правосѣдие за насъ. Кажете, колко души сѣ избити безъ сѣдъ и безъ присѣда!

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Заслужавате полицейския камшикъ, щомъ за васъ е безразлично кѣде ще отидете.

А. Неновъ (раб): Даже ако имаше такова правосѣдие, каквото вие диктувахте, вие не трѣбваше да бѣдете днесъ тукъ, а трѣбваше да бѣдете на подсѣдимата скамейка. За какво правосѣдие ми говорите вие?

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Азъ говоря за правосѣдието въ нашата държава, а не за правосѣдието въ Сѣветска Русия. Азъ говоря за българското правосѣдие, а вие — за руското, сѣветското правосѣдие.

Х. Манафовъ (д): Много погрѣшно се обърнахте къмъ тѣхъ да имъ говорите за правосѣдие.

А. Неновъ (раб): Вие говорите за народенъ сѣдъ.

Б. Кръстевъ (раб): (Къмъ В. Домузчиевъ) По силата на какво дойдохте вие? На 28 села ограбихте бюлетинитѣ. Ще видимъ, когато се гледа Орѣховскиятъ изборъ!

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Вие ограбихте душата на българскитѣ избиратели.

Б. Кръстевъ (раб): Едно време чорбаджиитѣ гасѣха свѣщитѣ, а вие сега и безъ да гасите свѣщи ограбвате бюлетинитѣ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Ако трѣбва, ще угасятъ и друго, но България ще съществува.

Г. г. народни представители! Ако нуждитѣ на държавата сѣ дошли дотамъ, та тя трѣбва да намѣри 800.000.000 л., за да закърпи скѣсения чувалъ, нѣкоя негова дупка, . . .

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Вие сте го скѣсали.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): . . . азъ моля г. министра на финанситѣ да посегне на друго мѣсто.

М. Дилиановъ (з): Кажете кѣде?

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Азъ зная кѣде, и той (Сочи министра на финанситѣ) знае по-хубаво отъ мене — на влоговетѣ въ пощенскитѣ спестовни каси, които сѣ въ едни грамадни размѣри.

Отъ земледѣлцитѣ: А-а-а!

М. Дилиановъ (з): Тѣ сѣ частни спестявания; не сѣ държавни, а народни пари.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Държавата нѣма да открадне тѣзи влогове — тя ще направи заеми отъ тѣхъ. Въмѣсто тѣ да стоятъ въ Българската народна банка съ една нищожна лихва отъ 5—6%, нека държавата да ги вземе срещу сѣщата лихва.

М. Дилиановъ (з): Г. Домузчиевъ! Вашето управление и дотамъ може да ни докара. Но за това ще говоримъ, когато разискваме бюджета на държавата.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Оставете „моего“ управление. Азъ ида да ви говоря като народенъ представителъ. — Моля ви, г. г. народни представители, да помислите, моля и г. министра на финанситѣ да помисли много върху този въпросъ, когато ще иска да унищожи единъ фондъ.

А. Кантарджиевъ (д): Фондътъ не се унищожава, г. Домузчиевъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Ако, обаче, държавата се намира въ критическо положение и нѣма другъ източникъ, отъ кѣдето да вземе срѣдства, да се премахне чл. 12 отъ законопроекта и г. министърътъ на финанситѣ да внесе законопроектъ, или както е редътъ по закона за фондовѣтѣ, по силата на който държавата да направи единъ заемъ. Тогава ще имаме надежда, че тази сума отъ 70 милиона лева за година-две пакъ ще бѣде върната въ касата на фонда обратно, заедно съ лихвитѣ, които държавата ще плати. Въ такъвъ случай само ще отложимъ изпълнението на целитѣ на фонда. Това можемъ да направимъ днесъ, но да унищожимъ фонда — това ще бѣде една непоправима грѣшка.

Министъръ С. Стефановъ: Никой не унищожава фонда.

А. Кантарджиевъ (д): Тамъ е грѣшката Ви, г. Домузчиевъ, че фондътъ не се унищожава.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ чухъ бележитѣ на г. Домузчиева. Той ми говори за моралъ въ управлението на държавата и въ спазването на законитѣ, че всички фондове, създадени съ специални закони, трѣбвало да служатъ за специалнитѣ цели, за които сѣ създадени. Накрай г. Домузчиевъ предлага, ако нѣмало никакви други източници, отъ които да вземемъ срѣдства, да сме внесли единъ специаленъ законопроектъ и съ него да вземемъ суми отъ фондовѣтѣ, като заеми. Нито има време да внасяме специаленъ законопроектъ за тази целъ, нито има отъ кои фондове да вземемъ срѣдства. Това ви го декларира министърътъ на финанситѣ.

С. Даскаловъ (з): Защото фондовѣтѣ сѣ изядени.

Министъръ С. Стефановъ: Ще ви кажа единъ малкъ примѣръ. Едно предприятие, гарантирано отъ държавата, на което не стигатъ 300 милиона лева, въ касата на което има само 7 милиона лева и 100 милиона лева отпуснати отъ Кооперативната банка, праща свой предствителъ въ Кооперативната банка да вземе паритѣ. Той отива тамъ, но се връща и казва: „Нѣма сто пари“. Свършвамъ съ този примѣръ, и нѣма да ви давамъ по-нататкъ обяснения, въ какво положение се намиратъ и фондовѣтѣ, и държавното съкровище. Тукъ предъ менъ е предложението на представителя, французинъ, на туй учреждение. И за-

щото разходът е гарантиран от държавата, и защото нѣмаме работа съ разходи на държавното съкровище, а съ ангажменти на държавното съкровище много по-широки, трѣбва на всѣки да стане ясно, дали току-тъй, без нищо, се е прибѣгнало къмъ туй министерско постановление, което се узаконява сега съ чл. 12 отъ законопроекта. Какъ можемъ да отложимъ плащанията на пенситѣ срещу зима, да кажемъ да правимъ нови закони, които ще бѣдатъ само въпросъ на форма, безъ по същество да направимъ нѣщо повече отъ това, което правимъ сега?

Нѣколко думи и за фонда „Сѣдебни сгради“. Не е вѣрно, че фондътъ се унищожава. Ако търсимъ моралъ, г. г. народни представители, тогава фондъ, който има годишни приходи по законъ между 23—25 милиона лева, не би могълъ да предприема разходи на милиарди. Този фондъ, който днесъ заваряваме съ 130 и нѣколко милиона лева, вземаме 70 милиона и му оставяме 50 милиона лева, ще има възможностъ презъ идущия строителенъ сезонъ съ сумитѣ, които му оставатъ, плюсъ постѣпленията, които ще дойдатъ, да продължи постройката на голѣмата сграда въ София, и на други нѣкои сгради, започнати въ провинцията. Трѣбва, обаче, да кажа, че всички започнати постройки съ срдѣствата на този фондъ сѣ въ единъ мащабъ на разходи, които отговарятъ на десеторния размѣръ на годишнитѣ постѣпления на фонда. За каквъ моралъ тогава може да става дума, г. Домузчиевъ? Азъ декларирахъ на господата, които дойдоха при менъ, че имамъ смѣлостта да бѣда откровенъ и да имъ кажа, че не мога да ги лъжа, да ги залъгамъ. Казахъ имъ: г-да, фондътъ си остава напълно; размѣрътъ му е между 22—25 милиона лева, и занаятъ ще предприемате разходи въ размѣритѣ на фонда. Настоящото увеличаване на разходитѣ на фонда далечъ не е съответно на неговитѣ постѣпления. Съ всевъзможни постановления сѣ вмѣквани разни суми. И сумата, върху която посѣгаме, абсолютно не накрѣнява онѣзи суми, които фондътъ е събиралъ по законъ, и пакъ остава съ една наличностъ отъ 40 милиона лева. Но независимо отъ това, г. г. народни представители, даже да не бѣше тъй, щѣхме да посегнемъ и на останалата сума отъ 40 милиона лева. Може да стане нужда да посегнемъ и на тази сума, колкото и да декларирамъ азъ, че тя остава, защото има текущи нужди, които трѣбва да се покриватъ. Не можемъ да оставимъ да не се плащатъ заплатитѣ на чиновницитѣ и на пенсионеритѣ, не можемъ да внасяме смутъ въ живота на държавата, защото трѣбвало да спазимъ този или онзи законъ. Азъ имамъ смѣлостта да поема отговорностъ, даже за неспазване на единъ законъ, но азъ не мога въ този моментъ да внасямъ смутъ въ правилния животъ на държавата. (Рѣкоплѣскания отъ мнозинството)

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Пакъ не можахъ да разбера заемъ ли е.

Отъ мнозинството: Стига бе!

Министъръ С. Стефановъ: Г. Домузчиевъ! Да Ви заявя, че е заемъ, да поправимъ члена и да кажемъ, че е взаимнообразно — това нѣма значение. И друго: даже въ бюджета да пишемъ не единъ пътъ заемъ, а трикратно заемъ, пакъ нѣма значение.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Не е така.

Министъръ С. Стефановъ: Така е. Мене ме интересува съществото на въпроса. Азъ не желая да лъжа народното представителство, българското общество и българскитѣ сѣдии. (Рѣкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателстващъ Н. Шоновъ: Има думата народниятъ представител г. Дойчиновъ.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Г. г. народни представители! Въпросътъ е по-сериозенъ. Сложенъ единъ пътъ на обсъждане отъ Народното събрание, азъ смѣтамъ, че ние, заедно съ г. министра и всички народни представители, ще трѣбва да го обсъдимъ тъй, както си е и както трѣбва да бѣде. Касае се да вземемъ 70 милиона лева отъ фонда „Сѣдебни сгради“, който е създаденъ за точно определени цели: постройката на сѣдилища въ България, въ цѣла България — не само Сѣдебна палата въ София, а на мирови сѣдилища, окръжни сѣдилища, апелативни сѣдилища, институти такива, каквито сѣ потрѣбни и необходими за съществуването на единъ правовъ редъ въ държавата.

Ж. Маджаровъ (з): Да не е излѣзълъ нѣкой да защитава противната теза на тая? Вие защитавате една теза, която нѣма противници.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Добре, като нѣма противници, обсъждането се налага и най-малко на Васъ е позволено да прекъсвате, когато се третира каузата на фонда „Сѣдебни сгради“.

Касае се за следното. Тия сгради ще трѣбва да се направятъ рано или късно. Вие всички знаете — ходили сте по всички краища на България — че нашитѣ сѣдилища се помѣщаватъ въ едни сгради, по-лоши, отколкото сѣ нашитѣ обикновени ханове, които служатъ за прибѣжище на добитѣкъ.

Н. Стамболиевъ (з): Когато държавата се намира въ затруднение, ще строишъ сгради за сѣдилища!

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Казвате въ този моментъ държавата се намира въ една крайна необходимостъ, срдѣства ѣ сѣ потрѣбни да посрещне едни такива разходи, които сѣ належачи въ този моментъ. Съгласенъ съмъ съ г. министра — вѣрно е, че държавата има нужда. Именно само отъ това гледище ние посѣгаме да намалимъ известни заплати, да направимъ едни удържки, да направимъ едно отстъпване на държавата отъ онова, което е съставлявало, както каза г. Кантарджиевъ, единъ контрактъ на държавата, че ще заплати на чиновницитѣ тия суми. Тѣмъко отъ тия съображения изхождамъ сега. Разбирамъ мисълта на г. министра, но не мога да разбера едно. Въ тази крайна необходимостъ се налага да се взематъ пари отъ фондоветѣ, където има налични суми — това го разбирамъ, това може да стане, това най-сетне трѣбва да стане. Но при какви условия трѣбва да стане това? Държавата трѣбва да зачита и своето достойнство като държава; тя трѣбва да дава примѣръ, ...

С. Даскаловъ (з): На единъ честенъ платецъ.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): ... наистина, на единъ честенъ платецъ. Тя, по силата на този законъ, ще вземе тѣзи пари, но азъ смѣтамъ, че първото нейно задължение трѣбва да бѣде да декларира, че тия цели, определени съ специални закони за фондоветѣ, ще се изпълнятъ. Ако за тѣзи пари, които държавата взема взаимнообразно, не желае да плати лихви — добре, но трѣбва да се постанови, че при удобно време, следъ една, две, три години държавата ще повърне взетитѣ суми отъ фондоветѣ обратно.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. Дойчиновъ! Кой мисли да остави сградата недовършена — паметникъ на глупостъ?

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Г. министре! Азъ съмъ увѣренъ, че нито Вие мислите това, нито финансовиятъ министъръ го мисли, но не се касае въпросътъ само за сѣдебната палата въ София, а се касае за сѣдебнитѣ сгради въ цѣла България.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Тѣй е.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): А щомъ е така, тия суми далечъ нѣма да стигнатъ да задоволятъ нуждитѣ така, както каза г. министърътъ.

С. Даскаловъ (з): Държавата ще ги връща — то се разбира.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Азъ моля да примиримъ дветѣ гледища, за да излѣзе Народното събрание и държавата съ авторитетъ и честъ. Действително има нужда, трѣбва да се вземе, но ще трѣбва въ таквъ случай да се каже, че тия суми ще бѣдатъ повърнати на фонда, следъ три години отъ днесъ, безлихвено. Най-сетне, ако искате да се даде тая помощъ, да я дадемъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Значи, ако гласуваме, че сключваме единъ заемъ отъ фонда за три години, съ това ще повдигнемъ престижа на държавата? Благодаримъ!

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Но като се взема, да се знае, че ще се върне взетото, а нѣма да бѣде унищоженъ фондътъ.

С. Даскаловъ (з): Фондътъ не се унищожава.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Азъ смѣтамъ, че тѣзи пари се взематъ безвъзмездно отъ държавата, безъ задължение да се повърнатъ. Г. министъръ-председателю! Азъ мисля, че има една разлика между нашето разбиране и онова, което се прави съ законопроекта.

С. Даскаловъ (з): Сключва се заемъ отъ фонда — това се разбира.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): А. заемъ! Прочетете добре текста, господине, и ще видите, че сумата се минава на приходъ въ държавното съкровище, безъ да се казва, че ще се върне на фонда. Фондътъ е държавно учреждение, наистина, но не е държавна каса. Това ще трѣбва да се разбере. И азъ Ви моля, г. министре, като се съгласявамъ съ Вашитѣ мотиви, че държавата е въ нужда и че трѣбва да се дадатъ тѣзи 70 милиона лева, съгласете се — да стане съ Ваше съгласие, защото не желая да правя предложение, безъ да имамъ Вашето съгласие — да се постави въ законопроекта...

Н. Стамболиевъ (з): Тая форма 8 години спазвахте ли я? Фондъ и бюджетъ, всичко бѣше въ една каса.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Най-сетне да не се опредѣля, че държавата ще върне този заемъ следъ три години, даже да не се опредѣля срокъ — можемъ да отидемъ до тамъ — но кажете, че този заемъ се взема взаимнообразно. Това нито престижа на министра ще урони, нито престижа на Народното събрание, нито има мѣсто за скандали помежду ни. Моля, съгласете се, г. министре, защото това е умно и справедливо.

Отъ земледѣлцитѣ: А-а-а!

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Когато е въпросъ за посегателство, азъ ще ви кажа, зная какво г. Малиновъ, като бившъ председател на Адвокатския съветъ, направи протестъ, за да запази този фондъ като една необходимостъ за правовия редъ въ държавата. Сжщо и г. Гиргиновъ преди да стане министъръ на финанситѣ. Не бива така да разсѣждаме. Азъ смѣтамъ, че се налага една умѣреностъ по този сериозенъ въпросъ и ви моля да се съгласите съ това, което искамъ.

С. Даскаловъ (з): Не се разбираме.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Повтарямъ още единъ пѣтъ: на фонда не се посѣга; на законния размѣръ, който не е по-голямъ отъ 25 милиона лева, не се посѣга.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Единъ пѣтъ постѣпили тѣзи суми въ фонда, тѣ сж негова собственостъ и никой не може да посегне на тѣхъ.

Министъръ С. Стефановъ: Ако не постѣпятъ, ще се харчатъ толкозъ, колкото постѣпятъ, защото държавата нѣма възможностъ да разходва нито сантимъ повече. Ако бихте могли въ този моментъ да посочите нѣкъде готови срѣдства, азъ съмъ готовъ още сега да оттегля предложението си.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Съгласни сме, но да се каже, „взаимнообразно“.

Министъръ С. Стефановъ: Но, г. г. народни представители, тѣзи фондове сж само фондове на книга, защото, когато отидохме въ Земледѣлската и Кооперативната банки, кждето сж вложени паритѣ на тия фондове, видѣхме, че тѣ сж отишли на своето мѣсто и само 70 милиона лева можемъ да съберемъ отъ дветѣ банки. И само затуй вземаме 70 милиона лева, иначе щѣхме да вземемъ 170 милиона лева.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Значи, произволно сж харчени.

Министъръ С. Стефановъ: Имало е произволно харчене, за да има днесъ и произволно посѣгане.

Отъ лѣвницата: А-а-а!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че не може да има споръ какво започнатата Сждебна сграда въ София ще трѣбва да се довърши. Нѣма защо да изказваме тукъ сега сждийскитѣ си или адвокатски чувства. Азъ съмъ билъ и сждия, и адвокатъ, но ако не защищавамъ вашата теза, не можете да ме смѣтнете, че желая по-малко отъ васъ България да има много хубави сждебни сгради. Положението, обаче, е такова, каквото ви го обясни г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Ще го уясня, ето папкитѣ ми сж тукъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Въпросътъ е ясенъ. Държавата има нужда и посѣга на нѣкои и други фондове, за посрѣщане на по-големъ нужди, отколкото тѣзи, за които сж създадени фондовете — трѣбва да платимъ за три месеца пенситѣ на пенсионеритѣ.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Разбрано.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Да, разбрано. И ние сме обсъдили въпроса въ Министерския съветъ. Ние виждаме, че времената сж мжчни. И намъ е мжчно да посѣгаме на фондовете, но необходимостта ни заставя. При менъ бѣха делегатитѣ на адвокатския и сждийския съюзи. Изложихъ имъ като на честни хора и на българи положението, въ което се намира държавата и защо правимъ това. И моето чувство и убеждение е, че тѣ по-добре разбраха мотивитѣ, не бидейки политици, отколкото ние, които сме такива. Тѣ добре разбраха, че въ този моментъ не може друго яче да се прави. Каза имъ се, че ще се осигурятъ тия ангажирани разходи — нѣма да се спратъ, ако условията и срѣдствата позволятъ — нѣма кой да иска да краде.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): До тукъ нѣма споръ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Моля ви се.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Да се каже „взаимнообразно“.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Кой отмѣнява специалния законъ за постройка на сждебнитѣ сгради? Законътъ остава въ сила, какъвто си е. Остава въпросътъ за фонда. Казвате, че г. Малиновъ ходилъ и г. Гиргиновъ ходилъ. И азъ да бѣхъ, щѣхъ да отида. Но като дойдете тукъ, азъ бихъ желалъ да ви видя, какво ще правите.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Щѣхъ да ви кажа, какво е необходимо. (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Чакайте, азъ да ви кажа. Азъ искамъ да поставя въпроса: днесъ българската държава съ себе си ли спори, бе джанъмъ? Българската държава спори съ себе си, доколкото я смѣтате, че е единъ нечестенъ търговецъ, който взема фонда на сградата и нѣма да я доизкара. Тогава вие не вѣрвате на себе си — не на насъ, правителството; вие не вѣрвате на българската държава, представена отъ насъ днесъ, а утре отъ други. Вие мислите, че тя ще бжде тѣй глупава, щото да не разбере интереситѣ си и сградитѣ, които е започнала и които трѣбва да се свършатъ, да ги остави да стоятъ така недовършени. Тогава, г-да, не е ли по-добре, не е ли по-достойно да схванете положението на държавата, да разберете нуждитѣ ѝ и да ѝ вѣрвате, че тя ще изпълни задължението си относно постройката на сждебнитѣ сгради, отколкото да постановявате — нѣщо, което е недостойно — тя да вземе на заемъ пари отъ фонда „Сждебни сгради“ и да я подозирате, че нѣма да изпълни задължението си, че нѣма да върне взетитѣ пари?

Г. г. народни представители! Така поставямъ азъ този въпросъ: за менъ е по-почтено Парламентътъ, който представлява държавата, да разбере нуждитѣ ѝ и да ги задоволи. Смѣтамъ, че както ние, така и всички други, които ще дойдатъ на наше мѣсто, не могатъ да измѣнятъ на себе си, не могатъ да не доизкаратъ започнатата сждебна сграда. По този въпросъ — толкозъ.

Може би е малко тежко, но ще трѣбва да кажа, че и сждии, и адвокати тукъ искатъ да дадатъ видъ, че много защищаватъ фонда „Сждебни сгради“, като че има нѣкой, който да не го защищава.

Прочее, моля да гласувате члена, както е предложенъ.

В. Домузчиев (нац. л. о): (Казва нѣщо. Силни възражения отъ мнозинството)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. Домузчиев! Дайте си предложението.

Има следното предложение отъ народния представител г. Домузчиев: „Въ чл. 12 следъ 70.000.000 л., да се прибави думата „взаимнообразно“.

Които г. г. народни представители приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събраниято не приема.

Които приематъ чл. 12 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Членъ 13. Членъ 3, алинея четвърта, отъ закона за бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година нито отми́ня, нито изми́ня съществуващитѣ законоположения, действащи относително назначаването на държавнитѣ служители“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Иванъ Лѣкарски.

И. Лѣкарски (д. ст): Г. г. народни представители! Безъ да се мотивирамъ, ще моля да се съгласите да се премахне чл. 13 отъ законопроекта. По този въпросъ се приказва много при първото четене, излишно е да се спираме наново по него. Правя това предложение, г. председателю, и моля да бѣде поставено на гласуване — да бѣде премахнатъ чл. 13 отъ законопроекта. Както казахъ, това ми предложение се обосновава отъ ония съображения, които бѣха изказани въ полѣмата си частъ отъ трибуната не само отъ мене, но така сѣщо и отъ много други преждеговоривши народни представители, които говориха по принципъ по законопроекта.

Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че този въпросъ представлява отъ себе си доста голѣма важностъ; той представлява важностъ за самата държава, за stabilitетa за държавната властъ. Макаръ че г. министър-председателъ, когато даваше обяснения си по сѣщия въпросъ, каза, че съ този чл. 13 отъ законопроекта не се посѣгало фактически върху stabilitетa на държавнитѣ чиновници и че съ него, напротивъ, се признавало онова положение, което било въ миналото, не е така. Фактически съ този чл. 13 се отми́нява онова постановление на чл. 3 отъ закона за бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година, съ което постановление, наистина, се закрепваше stabilitетътъ на държавния чиновникъ, а отъ друга страна се създаваше единъ установенъ цензъ, по голѣмъ отколкото е имало такъвъ въ миналото. Сега съ това постановление на чл. 13 на законопроекта вие, фактически, не само, че нарушавате stabilitетa на държавнитѣ служители, но така сѣщо посѣгате и върху установенитѣ въ страната съ законъ цензове. Съ това целите, безспорно, да постигнете вашитѣ намѣрения, но тѣ не сѣ държавнически, а чисто партийни намѣрения и съображения, за да може да се даде възможностъ на мнозина отъ кандидатитѣ на партиитѣ на днешната властъ да заематъ известни длѣжностни мѣста. Само така си обясняваме, г. министър-председателю, това постановление на чл. 13.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: И да бѣде така.

И. Лѣкарски (д. ст): Вие казвате, че, при днешнитѣ партийни нрави, не може да се търпи туй положение. Когато се говори за stabilitетa на чиновницитѣ, Вие казахте, г. министър-председателю, че е една необходимостъ, че е крайно време да бѣде реализирано онова намѣрение, което е имала една властъ, да стабилизира положението не на своитѣ чиновници — защото тѣ не сѣ били чиновници само на тази партия, която е управлявала, а сѣ били чиновници на държавата и мнозина отъ тѣхъ сѣ били чиновници при предшестващитѣ управления и не отъ тая партия, която е напустнала властѣта — а да стабилизира изобщо положението на държавния чиновникъ. А чл. 13 не цели да стабилизира положението на чиновницитѣ, назначени презъ време на предшестващото управление. Ако ние сега посегнемъ на този въпросъ, мене ми се струва, че се създава единъ прецедентъ, въ бѣжностно и по-далечно бѣжде да нѣма куража нито единъ Парламентъ да постави този въпросъ за обсъждане и решаване, защото нѣма да има сигурността, че следващиятъ Парламентъ, или ако не той, то едно правителство, даже съ декретъ нѣма да отми́ни този законъ, който е създаденъ за stabilitетa на държавнитѣ чиновници. По този на-

чинъ не само се създава единъ лошъ прецедентъ, но се създава, бихъ казалъ, едно вредно положение за самата държава и за нейнитѣ служители.

Ето защо, моля ви, г. г. народни представители, да се съгласите съ премахването на чл. 13.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Никола Пѣдаревъ.

Н. Пѣдаревъ (д. ст): Г. г. народни представители! Ако Народното събрание приеме предложението на г. Лѣкарски, моето предложение, което депозирахъ на г. председателя — да се прибави къмъ чл. 13, алинея втора — безпорно, е безъ значение. Но ако Народното събрание не приеме предложението на г. Лѣкарски, азъ ви моля да приемете предложението, което депозирахъ на г. председателя, за прибавяне на алинея втора къмъ чл. 13.

Г. г. народни представители! Вѣрно е, че съ чл. 13 не се иска да се даде тълкуване на чл. 3 отъ закона за бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година, защото постановленията на чл. 3 сѣ много ясни, категорични и съвсемъ не допускатъ това тълкуване, което чл. 13 имъ дава. Но съ чл. 13 се цели чисто и просто да се отми́ни чл. 3 отъ закона за бюджета. Това правителството намира за нужно, за необходимо да го направи, вие ще го възприемете и ще мине като тълкувателенъ членъ. Обаче, трѣбва да се признае, че това не е тълкувателенъ членъ, а чисто и просто се изми́ня чл. 3 отъ закона за бюджета.

Г. г. народни представители! Когато се приемаше чл. 3 отъ закона за бюджета, никой тукъ отъ опозиционнитѣ банки не се противопостави и не каза, че съ него се цели да се даде възможностъ на едно правителство да закрепѣ свои хора на чиновнически мѣста, а се съзнаваше отъ всички, че най-сетне въ тая страна ще трѣбва лека-полека да се върви напредъ и да се подобрява чиновническиятъ персоналъ. Съ постановленията на чл. 3 отъ закона за бюджета се целѣше да се назначаватъ на служби лица, които отговарятъ и на образователния, и на служебния цензъ. Защото се смѣта, че вече у насъ дотолкова се увеличиха кандидатитѣ за служби, че може за всички служби да намираме хора, които да отговарятъ и на образователния, и на служебния цензъ. Собствено службитѣ, за които се изисква едновременно и образователенъ, и служебенъ цензъ, сѣ много малко, и затова за тѣхъ всѣкога могатъ да се намѣрятъ кандидати, ако се цели да се подобрява персоналътъ въ нашата държавна администрация. Тази би трѣбвало да бѣде задачата на всѣко управление.

Мене ми е много мъчно, че чухъ отъ устата на г. министър-председателя единъ намекъ, че съ този членъ се е целѣло да могатъ да се запазятъ чиновници, назначени отъ сговористското управление и тогава, когато сговористското управление нѣма да има възможностъ да ги запази.

А. Буковъ (з): Точно така е.

Н. Пѣдаревъ (д. ст): Г. г. народни представители! Това не може да се поддържа въ случая, защото, ако наистина у насъ всѣко управление се мѣчи да настанява на служба хора, които се числятъ въ партията, отъ която изхожда управлението, това трѣбва лека-полека да се мѣчимъ да го отстранимъ. (Възражения отъ мнозинството)

В. Коевски (нац. л): Вие го насадихте въ сговористско време, защото чиновницитѣ ви бѣха най-вѣрни хора.

Н. Пѣдаревъ (д. ст): Г. г. народни представители! Вие знаете, че въпросътъ за изискване на цензъ при назначаване на чиновници не бѣ поставенъ на разглеждане когато се гласуваше бюджета за 1931/1932 финансова година, а много по-рано.

В. Коевски (нац. л): Сговорътъ назначаваше само партизани. Какъ можете да приказвате така, г. Пѣдаревъ?! Г. Стайновъ казваше: „Само ако бѣде сговористъ, тогава ще има мѣсто за него въ нашето управление“. И Вие сега ще разправяте бабини деветини! Теории!

Н. Пѣдаревъ (д. ст): Г. г. народни представители! Трѣбва да се съжалева само, че човѣкъ не вижда желанието у насъ да се преустанови такава една практика, да не съществува, ако тя е съществувала.

В. Коевски (нац. л): Защо Вие не я преустановихте, а сега на насъ давате нотации? Осемъ години вие управлявахте.

Н. Пждаревъ (д. сг): Въ наше време чиновническият персонал постоянно се подобряваше.

В. Коевски (нац. л): Не се подобряваше, а се влошаваше постоянно.

Н. Пждаревъ (д. сг): Това можете да го говорите Вие, но обществото откъде вижда. (Възражения отъ мнозинството) Никой не може да отрече, че персоналътъ въ нашитѣ администрации презъ наше време постоянно се подобряваше.

Но, г. г. народни представители, азъ нѣма да се спирамъ на вашитѣ упрѣци. Правете ги, поддържайте ги, отричайте всичко, което ви се казва, че е направено въ интереса на държавата. Азъ искамъ само, когато вие законодателствувате, да дадете доказателство, че наистина имате желание да подобрявате кадритѣ на чиновническия персоналъ. И затова правя следното предложение. Какво е то?

Отъ мнозинството: Ха, да видимъ какво е.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. министър-председателъ каза: „Какъ да не се посегне на чин-вещитѣ, или откъде ще имъ търсишъ да сгъберятъ на служебния цензъ, когато осемъ години можахъ да се задържатъ на служба хора, безъ да отговарятъ на образователния цензъ, ...

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: На служебния, а не на образователния цензъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): ... който се иска по закона? Ние ще имаме въ нашитѣ кадри хора, които отговарятъ на образователния цензъ, но ние не ще имаме хора, които да отговарятъ на служебния цензъ, защото не сж били на служба, а трѣбва да ги поставимъ тамъ“. Азъ не казвамъ, че ще искате да поставите партизани, но допускамъ, че ще искате да поставите хора, на които смѣтате, че сж по-големо довѣрие ще могатъ да имъ се възложатъ службитѣ.

Затова, г. г. народни представители, ясно и положително трѣбва за бжде казано въ алинея втора на чл. 13: (Чете) „Не могатъ да се назначаватъ на служба лица, които не отговарятъ на образователния цензъ, определенъ за службата“.

А. Кантарджиевъ (д): Това има въ чл. 11, алинея трета, отъ закона за държавнитѣ служители. Вашето предложение е свършено излишно.

Н. Пждаревъ (д. сг): Когато го има това нѣщо въ чл. 13 на този законъ, ще бжде ясно, че не се желае да се отмени постановлението, което иска непременно образователенъ цензъ.

Г. г. народни представители! Вие всички се смущавате отъ това положение, въ което е изпаднала нашата интелигенция. Ние имаме маса хора, които свършватъ нашитѣ срѣдни и висши училища и не бива да бждатъ пренебрегвани тогава, когато се има възможностъ да бждатъ поставени на работа. (Възражения отъ земледѣлцитѣ) Съ това, г. г. народни представители, се отговаря на една нужда на нашия общественъ животъ. Наистина, голѣми сж грижитѣ на това управление — голѣми ще бждатъ и за другитѣ управления въ бждеще — какво да правимъ съ тия много хора, които сж свършили висше училище и не могатъ да намѣрятъ работа, не могатъ да намѣрятъ приложение на своитѣ способности. Трѣбва държавнитѣ учреждения да бждатъ за тѣхъ поне благосклонни и да се знае, че когато се явяватъ кандидати за служба, този, който отговаря на образователния цензъ, ще бжде предпочетенъ, а нѣма да се търси неговиятъ партиенъ цензъ. (Възражения отъ земледѣлцитѣ)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля, г. Пждаревъ, времето Ви изтече.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ не желая да човъркамъ раната, която е много болезнена, и затова нѣма да се спирамъ на случаи, които ставатъ днесъ. Азъ не желая да говоря по този въпросъ — по него се говори при общитѣ дебати по законопроекта. Но трѣбва да се признае, че въ нашитѣ държавни учреждения се чувствува една несигурностъ. Азъ не мога да поддържамъ, че нашето държавно чиновничество нѣма нужда отъ единъ здравъ контролъ, за да бжде малко по-усърдно въ своята работа. Днесъ то каточели съсемъ се е изоставило и подъ страха, какво ще стане съ него, изо-

ставя и работата си. Г. г. народни представители! Нѣма да бжде пресилено, ако ви кажа този фактъ. Единъ чиновникъ ми каза: „Бе, джанамъ, ще ни уволняватъ ли, ще ни смѣняватъ ли, но да бѣха казали въ единъ-два месеца: смѣняваме тия и тия хора, всички други оставатъ, за да знаятъ, че сж сигурни на службата си и да вършатъ работа“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. Пждаревъ! Времето Ви изтече. Направете си предложението.

Н. Пждаревъ (д. сг): Добре, свършвамъ, г. председателю. Нѣма да злоупотрѣбявамъ съ времето, защото г. председателъ ме подканва да завърша.

Азъ ви моля, г. г. народни представители, да дадемъ доказателства, че ние желаемъ наистина това чиновничество да се подобри и, следователно, ще се спазва това постановление на чл. 13, алинея втора, което моля да бжде гласувано, че когато нѣкои бждатъ назначавани на служба, ще трѣбва да отговарятъ на образователния цензъ. Съ туй азъ смѣтамъ, че ще се помогне малко, за да се разреши оня социаленъ въпросъ за намиране работа на онѣзи младежи, които свършватъ нашитѣ училища.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Има ли други записани да говорятъ, г. председателю.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Нека се изкажатъ и тѣ, че тогава ще говоря азъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ вземамъ думата, за да помоля г. министра на финанситѣ да направи едно автентично тълкувание на чл. 13 отъ законопроекта, който гласи: (Чете) „Чл. 3, алинея четвърта, отъ закона за бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година нито отменя, нито измѣня сѣществувашитѣ законоположения, дѣйстващи относително назначаването на държавнитѣ служители“. Азъ бихъ желалъ да чуя, г. министърътъ на финанситѣ какъ тълкува тия „сѣществувашитѣ законоположения относително назначаването на държавнитѣ служители“ — остава ли закъпъ у насъ въпросътъ за цензъ или не, и какъ г. министърътъ на финанситѣ мисли, че въ бждеще нашитѣ върховни инстанции ще трѣбва да тълкуватъ въпроса за ценза.

Върховниятъ административенъ съдъ и особено Върховната смѣтна палата ще има да прилагатъ тоя чл. 13 и да търсятъ сѣществувашитѣ законоположения, и тѣ ще искатъ да знаятъ, какво е било мнението на законодателя, толкова повече, че ако разгледаме внимателно чл. 3, алинея четвърта, отъ закона за бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година, ще видимъ, че въ сѣщностъ той пакъ се основа на закона за държавнитѣ служители. Азъ пратихъ да ми донесатъ закона за бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година. Тамъ ще видите, че тоя чл. 3, алинея четвърта, се отправя до закона за държавнитѣ служители. Ако чл. 3, алинея четвърта, отъ закона за бюджета на държавата се отправя до закона за държавнитѣ служители, какъвъ смисълъ има тогава тоя чл. 13? Щомъ се връщаме пакъ на закона за държавнитѣ служители, какъвъ смисълъ има тоя чл. 13, или ние ще признаемъ, че въ 1931 г., когато е билъ разгледванъ законътъ за бюджета, е била направена една грѣшка? Има ли или нѣма грѣшка въ закона за бюджета за 1931/1932 г.? Това азъ бихъ желалъ да чуя отъ г. министра на финанситѣ. Азъ смѣтамъ, че законътъ за държавнитѣ служители и всички други закони, които постановяватъ известни цензове, сж въ сила. Така, напр., въ закона за администрацията и полицията е казано, че за да се назначи едно лице за околийски началникъ или за окръженъ управител, се иска да има висше или военно образование. По силата на измѣнението, което се предлага съ чл. 13, този законъ е ли въ сила или не? Ще изискваме ли отъ околийскитѣ началници и отъ окръжнитѣ управители да иматъ висше образование или не? (Възражения отъ мнозинството) Това е единъ чисто юридически въпросъ. Следователно, азъ бихъ желалъ г. министърътъ на финанситѣ да обясни, дали чл. 3, алинея четвърта, отъ закона за бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година съставлява нѣкоя грѣшка, която вие сега искате да изправите? Има ли грѣшка въ това, че при разглеждането на закона за бю-

джета за 1931/1932 финансова година е постановено чиновниците да имат ценз? Това гръшка ли е или не? Ако признаваме, че изискването на ценз е гръшка, добре е г. министърът на финансите да обясни, че това е гръшка.

Н. Стамболиев (з): Кажете, околийският началник Гутуранов, когото пратихте във Фердинанд, какъв ценз имаше? Имаше ли висше образование?

П. Стайнов (д. сг): Ако, обаче, ние признаваме, че това не е гръшка, нека г. министърът на финансите да обясни кои ще бъдат изискванията занапред при назначаване на държавни чиновници.

Н. Стамболиев (з): Гутуранов, вашият околийски началник във Фердинанд, какъв ценз имаше? Имаше ли висше образование или не?

Председателстващ Н. Шопов (Звъни): Г. г. народни представители! Часът е 8.

Министър-председател Н. Мушанов: Да се продължи заседанието до свършване на законопроекта.

Председателстващ Н. Шопов: Които г. г. народни представители са съгласни с предложението на г. министър-председателя, да се продължи заседанието до свършване на разглеждания законопроект, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Има думата народният представител г. Асен Буков.

А. Буков (з): Г. г. народни представители! Аз мога да кажа, че с туй, което говори г. професор Стайнов, съм напълно съгласен. Аз намирам, че на алинея четвърта на чл. 3 на закона за бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година не е мястото в закона за бюджета на държавата.

И. Лъкарски (д. сг): Ти не знаеш закона.

А. Буков (з): Аз моля да бъде изхвърлена тая алинея от закона.

А що се касае въпроса до цензовете, който трябва да се уреди съответния закон, върху него ще дебатирате тогава, когато бъде сложен съответният закон на разглеждане.

В. Домузчиев (нап. л. о): (Ржкоплъска) (Оживление)

А. Буков (з): Не знам дали съм добре разбрал. Аз казвам, че тъй, както е редактирана алинея четвърта на чл. 3 от закона за бюджета на държавата, тя няма нужда от никакво тълкувание, тъй като тая алинея няма място в закона за бюджета. Като така, аз съмтам, че тая алинея трябва да се махне.

Министър Г. Петров: Г. Буков, без да е юрист, добре разбира въпроса, и добре отговори на г. Стайнова.

А. Буков (з): Аз съмтам, г-да, че въпросът за цензовете не може да бъде разрешаван в закона за бюджета и затова тая алинея, която е била сложена в закона за бюджета, е излишна и чисто и просто трябва да се махне. А когато бъде внесен тук специален закон за чиновниците, тогава ще говорим за цензовете.

Министър Г. Петров: Г. Буков чете на г. Стайнов една лекция по административно право.

Председателстващ Н. Шопов: Значи, да се изхвърли тая алинея.

А. Буков (з): Моля, г. председателю, да бъде добре разбран. Аз не искам да се изхвърли чл. 13 от законопроекта, . . .

Министър Г. Петров: Не, разбира се.

А. Буков (з): . . . а искам да се изхвърли тая алинея от закона за бюджета. Да бъдем начисто.

Отъ лъвицата: А-а-а! (Голъма глъчка)

А. Буков (з): Така е.

П. Стайнов (д. сг): А какво ще остане от приложението на закона за бюджета до сега? Ретроактивен ли ще бъде чл. 13 от законопроекта?

Министър Г. Петров: Г. Стайнов! Г. Буков Ви чете една лекция по административно право. Право Ви каза човъкът, че не в закона за бюджета трябва да се урежда въпросът за цензовете, а в специалните закони.

И. Симеонов (д): (Към А. Буков, който разговаря с П. Стайнов) Буков! Да се махнеш от там, защото ще ти завъртят акъла. (Общ смех)

Председателстващ Н. Шопов (Звъни): Има думата г. министър-председателят.

Министър-председател Н. Мушанов: Г. г. народни представители! По тоя въпрос станаха дебати при първото четене, и аз съмтам, че с гласуване законопроекта на първо четене, по принцип се разреши и тоя въпрос, защото тоя член на законопроекта не съдържа нищо друго, освен един принцип. Друго нищо няма в него.

П. Стайнов (д. сг): Ретроактивно действие има.

Министър-председател Н. Мушанов: Ще ви кажа защо. Вие знаете от що се породи въпросът за цензовете на чиновниците — от едно постановление на Върховната смътна палата, издадено през месец септември т. г., с което тълкуваше закона за бюджета. Докато нямаше това тълкувание на Върховната смътна палата, до тогава се вървеше по стария ред. Значи, на нас, Министерският съвет, предложеше или съ едно постановление да отгъним алинея четвърта на чл. 3 от закона за бюджета, или да уволним много хора, назначени от нас и заварени от нас. (Сочи сговористит)

П. Стайнов (д. сг): Тоя член на закона за бюджета се отнася само за новоназначаванит, г. министър-председателю, не за уволняване на ония, които нямат цензовете.

Министър д-р А. Гиргинов: След 1 април 1931 г. отъ вас е имало много назначени без ценз, въпреки разпоредбата на чл. 3 от закона за бюджета.

Министър-председател Н. Мушанов: Вследствие на туй тълкувание трябва да се разреши въпроса: може ли съ едно тълкувателно постановление на едно административно учреждение — всичката ми почит към Върховната смътна палата — да се внесе смут в функциониранието на цялата държава?

П. Стайнов (д. сг): Законодателят внася тоя смут.

Министър-председател Н. Мушанов: Какъ можа смътната палата да търпи 6 месеца на служба назначени въ ваше време без ценз чиновници, а назначенит въ наше време да не може да ги търпи и да създаде един смут, като реши, че няма да се плащат на тия чиновници заплатит. Трбваше ли ние да уволним тия чиновници въ няколко дни и да създадем хаос въ държавата?

П. Стайнов (д. сг): Само нередовно назначенит.

Министър-председател Н. Мушанов: Туй е ставало винаги, г-да, когато такива сериозни въпроси, какъвто е чиновническият въпрос, се разрешават само съ един член отъ закона за бюджета, който знаете какъ минава тук.

Чиновническият въпрос въ България особено днес, при тоя конфликт бих казал, който има между една генерация нецензувана и една нова генерация цензувана, и то въ такава количество, което даже организирани служби не могат да задоволят, се полага много сериозно. Този въпрос стои предъ нас, предъ цялия Парламент. И позволете ми, г. Стайнов, да Ви кажа, че Вие, професор по административното право, който бихте член на Парламента и на една партия, която управлява въ продължение на осем години, знаете, че аз съм намекавал тук много пъти, че има голъми въпроси, които трбват да се разрешават и единият отъ тях е чиновническият.

П. Стайнов (д. сг): Съгласен съм.

Министър-председател Н. Мушанов: Като сте съгласни, защо въ продължение на осем години не го разрешихте, а поставихте на нашия гръб и тоя товар? (Ржкоплъскания отъ мнозинството)

П. Стайновъ (д. сг): Имате свобода да назначавате, но назначавайте хора съ цензъ.

Министър-председател Н. Мушановъ: Г. Стайновъ! Азъ споменахъ въ началото, че или ще трѣбва да извадимъ тоя въпросъ отъ нашитѣ партизански разисквания и ще наредимъ държавата си, или той ще бѣде разрешаванъ тъй, както е билъ разрешаванъ досега — ще стоимъ на властъ осемъ години, ще нареждаме нашитѣ кадри, като усѣтимъ, че ще падаме, ще вземемъ да направимъ нѣкои измѣнения, за да се затруднятъ бѣдашитѣ управници. По тоя начинъ ще правимъ партизански борби и съ нищо нѣма да подобримъ хала на българскитѣ чиновници, нито ще оздравимъ българската държава.

П. Стайновъ (д. сг): Ние лошо нѣщо ли сме направили, като сме признали цензоветѣ?

Н. Стамболиевъ (з): При напускане на властѣта.

И. Лѣкарски (д. сг): Тогава възражения не правихте.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Нѣмате думата г-да!

Министър-председател Н. Мушановъ: Позволете ми да се изкажа. Въ продължение на осемъ години не помислихте да разрешите този въпросъ, а искате новата властъ, едва дошла преди четири месеци, да разреши голѣмия чиновнически въпросъ. И него ще разрешимъ. (Ръкоплѣскания отъ мнозинството) и ще го разрешимъ сериозно, г-да!

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Чл. 3 бѣше плодъ на желанието да се наложи отъ Народното събрание уреждането на чиновническия въпросъ.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Чл. 3 е една санкция на вашитѣ служачи презъ осемтѣ години и тая санкция е минала тукъ, въ камарата, незабелязано.

А. Буковъ (з): И нѣма мѣсто въ закона за бюджета.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: И за насъ тя е най-малко задължителна.

Министър-председател Н. Мушановъ: Другаде е въпросътъ. Азъ искамъ да се разберемъ. Върховната смѣтна палата, г. г. народни представители, е оградена както никакъ друго учреждение. Азъ, като министър-председател, сега имамъ първия случай да прилагамъ закона за Върховната смѣтна палата относно назначенията. Когато г. Петъръ Тодоровъ създаде окръжнитѣ смѣтни палати, въ тѣхъ назначи едни чиновници, които законътъ заваря, обаче законътъ се нареди споредъ ценза, който имаха тия чиновници. И сега имаме за председател на Окръжната смѣтна палата въ Търново бившъ учителъ, книжаръ, съ седмодкласно образование. Същото е и въ другитѣ окръжни смѣтни палати, дето има чиновници съ цензъ, какъвто г. Тодоровъ е установилъ. При тоя цензъ, който е установенъ кандидатътъ да бѣде не само юристъ, но да има и служебенъ цензъ по отчетността, да е стоялъ три години като отчетникъ — днесъ азъ не мога да назнача, при вакантно мѣсто, за съветникъ въ Върховната смѣтна палата даже бившъ членъ на Касационния съдъ или на Апелативенъ съдъ и затуй става десетъ дена държа вакантно мѣстото, за да може да бѣде назначенъ нѣкой за членъ въ специалния съдъ при Върховната смѣтна палата, трѣбва да е билъ нѣкъде две години държавенъ адвокатъ. Днесъ, азъ не мога да назнача за такъвъ даже бившъ членъ на Касационния съдъ, или най-добрия подпредседателъ на Апелативенъ съдъ. Вие знаете, този егоизъмъ на чиновницитѣ въ всички учреждения, да се оградятъ съ собствени тѣхни цензове. (Ръкоплѣскания отъ мнозинството) Това не е само въ едно учреждение. Мога да ви покажа десетъ други.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Финансовата администрация.

Министър-председател Н. Мушановъ: Тѣй си е. Защо да не приказваме нѣкои работи, когато всички ги констатираме. Нека да видимъ къде е злото.

Г. г. народни представители! Казахъ онзи день, че азъ ще внеса специаленъ законопроектъ за да измѣни закона за Върховната смѣтна палата. Ще ме обвините въ какво?

П. Стайновъ (д. сг): Че нарушавате стабилитета на съднитѣ.

Министър-председател Н. Мушановъ: Азъ, г. Стайновъ, Ви видѣхъ въ управлението една година, и ако е въпросъ за партизанство въ учрежденията, приемоте анкета.

П. Стайновъ (д. сг): Приемамъ анкета за моето управление, касателно цензоветѣ, отъ лица, които посочите.

В. Коевски (нац. л): Ти си най-голѣмъ партизанинъ. Не те е срамъ, професоръ!

Н. Стамболиевъ (з): (Къмъ П. Стайновъ) Само хора съ книжки отъ Сговора назначавахте. И то само който е народнякъ можеше да бѣде назначенъ по желѣзницитѣ.

П. Стайновъ (д. сг): Мълчи ти, бе!

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: (Къмъ сговориститѣ) Знаете ли, че нашиятъ професоръ по финансовъ наука г. Петко Стояновъ, при съществуващия цензъ въ закона, не може да бѣде назначенъ за данъченъ агентъ, а непременно трѣбва да бѣде назначенъ за ученикъ данъченъ агентъ! Това сѣ вашитѣ цензове!

П. Стайновъ (д. сг): Измѣнете ги съ законъ.

Министър-председател Н. Мушановъ: Заради туй, г. г. народни представители, ако е въпросъ кой по-много е партизанинъ въ учрежденията, азъ смѣтамъ, че нѣма да сте много куражливи Вие, г. Стайновъ, . . .

П. Стайновъ (д. сг): Не съмъ куражливъ. Пазилъ съмъ се много.

Министър-председател Н. Мушановъ: . . . да ми кажете, че въ Ваше време особено, въ желѣзницитѣ нѣмаше по-голѣмъ партизанлъкъ, откожкото въ другитѣ учреждения.

П. Стайновъ (д. сг): Позволете, г. министре. Понеже хвърляте едно обвинение, едно подозрение срещу мене, . . .

Министър-председател Н. Мушановъ: Нека то Вие е най-голѣмото обвинение, а не друго!

П. Стайновъ (д. сг): . . . азъ съмъ готовъ да приема една анкета по цензоветѣ отъ ония господа (Сочи мнозинството) — не отъ тия. (Сочи сговориститѣ)

А. Буковъ (з): Само за цензоветѣ ли приемате анкета, или за всичко?

П. Стайновъ (д. сг): За всичко приемамъ. По моето управление мога да погледна всѣкого въ очитѣ.

В. Коевски (нац. л): Не можете, и ако имате срамъ. Отъ Васъ по-голѣмъ партизанинъ не е имало. Вие сте най-голѣмиятъ и най-вулгарниятъ партизанинъ.

П. Стайновъ (д. сг): Конкретно кажете, бе, господине! Посочете единъ случай. Този господинъ приказва на вересия!

В. Коевски (нац. л): За партизанлъка си трѣбва да се срамувате!

Н. Стамболиевъ (з): (Къмъ П. Стайновъ) Вие се занимавахте съ спирачи, кантонери и стрелочници!

П. Стайновъ (д. сг): Единъ случай?

Н. Стамболиевъ (з): Назначавахте ги, ако сѣ народняци.

П. Стайновъ (д. сг): Посочете единъ случай само, дето да съмъ нарушилъ закона касателно цензоветѣ.

Н. Стамболиевъ (з): Единъ министъръ се занимаваше съ назначението на стрелочници!

Министър-председател Н. Мушановъ: Г-да! Искамъ да ви кажа, че на тоя въпросъ, поставенъ следъ решението на Върховната смѣтна палата, трѣбваше да му се дири цѣръ, защото азъ съмъ убеденъ, че и г. Стайновъ, и всички господа тамъ, (Сочи сговориститѣ) които знайтъ, какво е управление, никога не биха пожелали да се на-

мѣри българската държава въ хаоса, въ който съ това постановление се поставя, независимо коя партия управлява.

П. Стайновъ (д. сг): Хаосъ нѣма създаденъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: И съмъ убеденъ, че ако г. Стайновъ бѣше тукъ, (Сочи министерската маса) нѣмаше да търпи 5 месеци, както ние търпѣхме, а, може би, още първия месецъ щѣше да отмѣни решението на палатата. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

П. Стайновъ (д. сг): Щѣхъ да се подчиня.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Спомнямъ си съдбата на закона за чиновниците, създаденъ отъ г. Данева — суспендирането му по единъ неконституционенъ начинъ. Спомнямъ си протеститѣ, които правихме азъ, дѣдо Цанковъ и Теодоровъ. Но недейте забравя, че следъ това се отмѣни гаранцията, която чиновникътъ имаше, при произволно уволнение — да може да сезира Върховния административенъ съдъ — гаранция, която бѣше много важна за чиновниците.

П. Стайновъ (д. сг): Тогава управляваше партията на г. Петровъ.

Министъръ Г. Петровъ: Партията на г. Дойчиновъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ! Г. Дойчиновъ! То бѣше въ Радославово време. Една отъ най-важнитѣ гаранции за чиновничеството, която съществуваше — Административниятъ съдъ да разглежда всички неправилни уволнения и назначения на чиновници — тогава се премахна. защото партизанскитѣ нрави бѣха по-силни и надвиха принципа за stabilitetа на чиновниците у насъ.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): (Казва нѣщо)

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Чакайте бе! Отсега нататъкъ ще имате да видите какво ще правимъ! (Ржкоплѣскания отъ мнозинството. Смѣхъ)

П. Стайновъ (д. сг): Почнахме вече да виждаме.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Презъ осемгодишното управление на Демократическия съговоръ — живѣемъ въ България, знаемъ си нравитѣ, знаемъ какъ ставатъ назначавания и уволнявания на чиновници — искаме да ми се каже при колко отъ г-да бившитѣ министри, които виждамъ тукъ, съмъ ходилъ да ходатайствамъ за служби? Азъ мога да се гордя въ това отношение, защото никой не може да ми каже, че съмъ се занимавалъ съ уволняване и назначаване на чиновници. Но азъ си зная каква мѣрка съмъ изпитвалъ, когато трѣбваше на мои приятели, които се обръщаха къмъ менъ, да казвамъ: недейте иска отъ менъ препорѣка, защото ще ви повреди — и си вземаха препорѣки отъ партийни бюра и частни лица. Нима ще го откажете?

Н. Пждаревъ (д. сг): Сега и азъ така казвамъ на хората, които идватъ при менъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Такива сж партийнитѣ ни нрави, г-да.

И сега какво искаме ние съ този членъ? Да върнемъ България назадъ ли? Г-да! Азъ се пазя отъ упрѣка, че ние можемъ да се върнемъ назадъ. Азъ смѣтамъ, че Народниятъ болкъ, който дойде на властъ, дойде да подтикне България напредъ. Азъ не бихъ желалъ да носимъ упрѣка, че отиваме назадъ въ всѣко отношение въ тая страна. И когато ни се прави упрѣкъ, че създаваме реформа, която е ретроградна, азъ искамъ да си дадемъ много ясни обяснения. Какво правимъ ние? Ние искаме да спасимъ чиновничеството при положението, което ни създаде тълкуването на Върховната смѣтна палата. Защото азъ смѣтамъ, че ние, политикитѣ, чувствуваме хаоса въ държавата повече, отколкото чиновникитѣ, които, може би, добросъвестно изпълняватъ законитѣ. Ние не се връщаме назадъ; ние само даваме тълкувание на чл. 3 отъ закона за бюджета — че той не отмѣня съществуващитѣ законоположения относно назначаването на държавнитѣ служители

П. Стайновъ (д. сг): Давете тълкуване, че този чл. 3 нищо не значи.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Ами вие какъ седѣхте 8 години безъ този чл. 3? Не гарантирахте ли безъ него чиновниците съ онѣзи цензове, които съществуватъ по законитѣ на страната? Тогава какво сте искали съ този членъ? Ако сте искали да спънете бждещитѣ управници, това показва, че сте били партизани, а не държавници. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Азъ смѣтамъ, че отсега нататъкъ въ управлението не трѣбва да вървимъ по пътя на създаване спънки на приемниците си. Напротивъ, трѣбва да знаемъ, че правителствата сж временни, отиватъ си, държавата остава и всички трѣбва да се стремимъ да подобряваме положението на държавата и на нашето чиновничество.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Никакво намѣрение не е имало у насъ да спънемъ нашитѣ приемници.

Председателствувашъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Моля. — Азъ съмъ съ убеждението, че всички, които говоримъ, не разбираме алинея IV отъ чл. 3 на закона за бюджета, защото той засѣга щатовецѣ, таблицата за щатовецѣ, която съ законитѣ за бюджета почти се отмѣни, и затуй трѣбва да се предвиди едно постановление въ това отношение. Азъ съмъ съ желание да се разберемъ приятелски, другарски, кѣде е работата.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Вѣрно, че този членъ е свързанъ съ щатовецѣ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Не е въпросътъ тамъ, щото последващото управление да не може да назначава чиновници.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: А тълкуването на Върховната смѣтна палата?

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Не го зная.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Значението на този членъ е да отмѣни тълкуването на Върховната смѣтна палата.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Да Ви обясня.

Председателствувашъ Н. Шоповъ: (Звъни)

П. Стайновъ (д. сг): Г. Данаиловъ бѣше председателъ на бюджетарната комисиия — нека обясни.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Бюджетътъ е направенъ върху базата на щатовецѣ отъ 1922 г. Когато миналата година оставихме щатовецѣ настрана и създадохме бюджета на базата на заплатитѣ до войнитѣ, яви се въпросътъ какво ще правимъ съ чиновникитѣ, когато щатовецѣ, отъ една страна, не сж отмѣнени. Трѣбваше да ги отмѣнимъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Но тѣ не сж отмѣнени.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Отъ това произлиза конфликтътъ. Ако азъ имамъ възможностъ сега да видя тълкуването на Върховната смѣтна палата, смѣтамъ, че бихъ могълъ да защита тезата на закона за бюджета. Туй разпорежда не на закона за бюджета не отнема правото на министра да назначи нѣкого. Не съмъ съгласенъ съ Васъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Добре, но Върховната смѣтна палата не казва това. Вие добре тълкувате, но Смѣтната палата не го тълкува тъй.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Азъ смѣтамъ, че законътъ за бюджета въобще отхвърля щатнитѣ таблици.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: И тамъ е конфликтътъ — между щатнитѣ таблици и законитѣ.

С. Даскаловъ (з): Смѣтната палата не го тълкува тъй, както го тълкува г. Данаиловъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Председателътъ на Върховната смѣтна палата, когато дойде при мене, ми каза: „Какво сме виновни ние, когато законодателътъ веднъжъ нарежда щатове, другъ пътъ — закони, и ние не можемъ да не изпълняваме тия закони“.

Г-да! Да завърша. Съгласуването, което даваме на чл. 3 от закона за бюджета, не правим нищо друго, освен това: съществуващите закони — законът за държавните служители и специалните закони — сж, които уреждат положението на чиновниците в България; положението си остава *tel quel*, без този чл. 3 от закона за бюджета да спъва функционирането на службите, каквото съгласуване дава Върховната съдебна палата.

П. Деневъ (р): И както го обяснява бившият председател на бюджетната комисия в миналото Народно събрание, г. Данаиловъ.

М. Деляновъ (з): Конфликтът не е между правителството и Съдебната палата, а между чл. 3 от закона за бюджета и законите.

Министър-председател Н. Мушановъ: Чл. 3 от закона за бюджета не изменя съществуващите законоположения относително назначаването на държавните служители.

Но, г-да, сериозният въпрос не е този. Защото, г. г. народни представители, ако не бяха щатове и класификацията в тях и Върховната съдебна палата нямаше никакъв контрол върху заплатите, тогава всеки министър можеше да поеме политическата отговорност да уволнява и назначава чиновници мимо законите. Нека си го кажем откровено.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Не е ставало.

Министър-председател Н. Мушановъ: И законът за администрацията и полицията, за която ви говори проф. Стаиновъ, може ли да се съблюдава? Навремето, като опозиционер, когато минаваше този закон, аз казах: недейте, г-да, да искаме висше образование за околийските началници, защото няма да се приложи това на практика. Нима половината от тия чиновници през вашия режим (Сочи говористите) не бяха изпълняващи длъжността, нямаша отпредъ „и. д.“?

Нъкой отъ мнозинството: Напр., околийският началник Гуторановъ!

Министър-председател Н. Мушановъ: Желанието, побуждението е едно, а практическото животно, в който живеем и с който трябва да се справяме, е друго.

Взехъ думата да ви помоля да гласувате чл. 13 от законопроекта. Не желаемъ да унищожаваме ценза, който се предвижда в законите. Азъ съмтамъ, че скоро ще дойде времето, когато и в нашата държава ще трябва да въведемъ конкурса за заемането на служби. (Ръжкоплъскания отъ мнозинството), ...

П. Стаиновъ (д. сг): Това е добре.

Министър-председател Н. Мушановъ: Да, да, ама трябва да приказваме сериозно. — ... за да можемъ да достигнемъ по-напредналите държави и да стабилизираме чиновничеството у насъ. Защото, ако стабилизираме нашето чиновничество, мене ми се струва, че половината от крилетъ на българския партизанлъкъ ще бъдатъ отрязани. (Ръжкоплъскания отъ мнозинството)

П. Стаиновъ (д. сг): Азъ ръжкоплъскамъ на туй.

Министър-председател Н. Мушановъ: Искамъ да кажа, г. проф. Стаиновъ, че назначаването на чиновници днесъ е привилегия на политическата власт и на отговорния министър, понеже няма други законни санкции, каквито се налагаха по-рано отъ Върховния административен съдъ, който беше една здрава спирачка в това отношение. Добре, че стана дума за това, за да кажа на тѣзи, които не знаятъ случая съ двамата министри в миналото. Тѣ уволниха едни чиновници, назначиха други, и Административниятъ съдъ унищожиха тия назначения, обаче, въпреки туй, тия двамата министри не се подчиниха на решението на съда, държаха чиновниците на служба, и се повдигна въпросъ, има ли гражданска отговорност за министра спрямо чиновниците, правата на които бяха нарушени. Имаме такива случаи в миналото, когато министрите не се подчиняваха дори и на решенията на една такава институция, каквато е Върховниятъ административен съдъ и казаха: „Кой какво ще ми направи! Ще дойде въ Парламента до политическата отговорност и тамъ ще ме оправдаятъ“. Даже при такива ясни положения законите пакъ се нарушиха. Искамъ да ви кажа, че трябва да уредимъ положението на чиновника и закона за държавните служители. Но недейте забравя, вие жи-

вѣте въ България и знаете партийния и политическия животъ у насъ. Азъ съмъ отъ дълги години въ политиката, и зная съ какъвъ бърсначъ бърснѣше властта въ миналото, какъ въ десетъ дена — хръгъ — въ всички учреждения смѣняха всички чиновници.

П. Стаиновъ (д. сг): По американски!

Министър-председател Н. Мушановъ: И днесъ, въпреки всички партизанлъкъ, въ който ни обвиняватъ, ...

П. Стаиновъ (д. сг): Не ви обвиняваме.

Министър-председател Н. Мушановъ: Г. Стаиновъ! Вие сте по-младъ, не зная дали знаете, но азъ съмъ следилъ. И днесъ, въпреки партизанлъка, въ който ни обвиняватъ, ...

П. Стаиновъ (д. сг): Азъ не ви обвинявамъ.

Министър-председател Н. Мушановъ: ... азъ трябва да ви кажа, че всетаки, относително — не казвамъ, че ние сме светци, че трябва да ни изпишете на икона и да се кръстите предъ насъ —

П. Стаиновъ (д. сг): Желаямъ така да бъде.

Министър-председател Н. Мушановъ: ... ние, ще признаете, такова зрелище на българския народъ не дадохме. (Ръжкоплъскания отъ мнозинството) А като вземете предъ видъ, че вие сте втората власт въ историята на България, фаворизирана отъ съдбата да управлява 8 години и да си подбира чиновническия кадъръ, че следъ васъ идатъ партии, които 8 години сж били въ опозиция, и въпреки това, съ такава умѣреностъ смѣняватъ чиновниците, вие ще трябва да кажете: „Въ тѣзи хора все има нѣщо ново“.

Н. Стамболиевъ (з): Има човѣщина.

Министър-председател Н. Мушановъ: Свършвамъ. Г. г. народни представители! Азъ съмтамъ, че уважаемите господа отъ лѣвицата, които говориха преди мене, спомогнаха да можемъ да си разяснимъ въпросите. Азъ виждамъ, че и тѣ констатираха, какво чиновничеството не е било така добре наредено, както трябва, за да иматъ куража днесъ да ни упрекватъ, че сме отишли по-назадъ отъ тяхъ. Не, по-напредъ отиваме. Страстите, колкото ги има, сж все постихнали. Азъ мога да кажа, че въ висшите служби, които сж и представителите на държавата, смѣни не сж станали. Съ общите усилия, които проявяваме, ние ще се стремимъ за въ бъдеще да наредимъ единъ добъръ законъ. Сега съ това постановление въ законопроекта за съгласуването на чл. 3 отъ закона за бюджета на държавата ние не правимъ нищо друго, освенъ да улеснимъ държавата и да осигуримъ нормалния ходъ на нейното развитие, безъ да изменяме служебните гаранции, каквито законите на страната ни даватъ. Азъ искамъ, г. г. народни представители, когато ще гласувате, да имате съзнанието, че ние не отиваме назадъ, а отиваме все напредъ, каквито сж и задачите на Народния блокъ. (Ръжкоплъскания отъ мнозинството)

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Г. председателю! Искамъ да изясня въпроса, защото не е ясенъ.

Отъ мнозинството: Нѣма файда!

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): (Отива къмъ трибуната)

Отъ мнозинството: Стига толкова! (Нъкой отъ мнозинството тропатъ по банките)

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Не желаете да слушате. Защо?

Министър-председател Н. Мушановъ: Г. Данаиловъ! Азъ питамъ има ли записани да говорятъ, и когато ми се каза, че има, заявихъ, че ще говоря, следъ като се изкажатъ записаните. Взехъ думата, следъ като се свършиха дебатите. Сега, г. Данаиловъ, искате думата. Позволете най-подиръ да искаме да има редъ въ тая Камара.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Азъ искамъ да кажа, че има една неяснотъ по въпроса. Трябва да се изясни.

С. Даскаловъ (з): Въпросътъ се изяснява вече повече отъ два часа.

Г. Чешмеджиев (с. д): Г. председателю! Искамъ думата.

Отъ мнозинството: Да се гласува!

Н. Стамболиев (з): Г. председателю! Предварително г. министър-председателят пита има ли записани. Вие казахте, че е само г. Стайновъ и му дадохте думата. Други записани нѣмаше. Дебатитѣ сж изчерпани.

Отъ мнозинството: Гласувайте, г. председателю.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитѣ представители смѣтатъ, че въпросътъ е изчерпанъ . . .

Г. Чешмеджиев (с. д): Ама не може така!

Министър-председател Н. Мушановъ: Г. председателю! Моля, дайте ми думата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министър-председателятъ.

Министър-председател Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Не веднѣжъ сме тълкували правилника въ тая Камара. Не сж прекратени дебатитѣ, за да има право всѣка група, която не се е изказала, да се изкаже. Дебатитѣ се завършиха по нѣмане на записани оратори. (Рѣкопидѣскания отъ мнозинството) И щомъ като нѣма такива, не може да се дава думата, следъ като се е изказалъ министърътъ. Нѣма нужда отъ никакъвъ вотъ. Или сме Парламентъ, или сме говорилия.

Г. Чешмеджиев (с. д): Нашата група не се е изказала.

С. Даскаловъ (з): Кѣде бѣше, когатъ се записаха другитѣ?

К. Пастуховъ (с. д): Има правилникъ, по който трѣбва да се водите.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Ще поставя на гласуване предложението на г. Пѣдаревъ. (Глъчка)

Г. Чешмеджиев (с. д): Дайте ми думата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Нѣмате думата.

К. Пастуховъ (с. д): Нѣмате право да отнемате думата на една група.

Н. Стамболиев (з): Трѣбваше одеде да поискате думата, а не сега

А. Буковъ (з): Явяватъ се отъ дѣждъ на вѣтъръ и ще имъ се дава думата!

К. Пастуховъ (с. д): Г. министър-председателятъ не може да вземе думата . . .

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ предложението на г. Пѣдаревъ, къмъ чл. 13 да се прибави алинея втора съ следното съдържание: (Чете) „Не могатъ да се назначаватъ на служба лица, които не отговарятъ на образователния цензъ, опредѣленъ за службата“, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

К. Пастуховъ (с. д): Не може така. Протестираме! Това е произволъ!

В. Коевски (нац. л): Нѣма да слушаме само васъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Искайте думата навреме. (Възражения отъ социалдемократитѣ)

Г. Чешмеджиев (с. д): Имамъ ли думата?

М. Дилиновъ (з): Г. Чешмеджиев! На трето четене ще се изкажете.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Членъ 14. При напускане на службата въ общественитѣ и автономни учреждения, уволненитѣ служители не могатъ да получаватъ помощни възнаграждения въ по-голѣмъ размѣръ отъ тия, които получаватъ държавнитѣ служители, по силата на чл. 8 отъ закона за бюджета на държавата за финансовата 1927/1928 г. и последующитѣ му измѣнения“.

На втория редъ следъ думата „учреждения“ комисията прибави думитѣ: „упоменати въ чл. 3, а следъ думата „възнаграждение“ — думитѣ „или пенсионни премии“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ чл. 14 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Комисията прибави новъ чл. 15. (Чете) „Наредбитъ на настоящия законъ отминаятъ всички противни на него разпореждания на другитѣ закони“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ чл. 15 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър-председател Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Предлагамъ за идущото заседание, което ще бѣде въ вторникъ, на 17 ноемврий, следния дневенъ редъ: 1) трето четене законопроекта за временни удържки върху заплатитѣ на държавнитѣ служители, на служителитѣ при изборнитѣ, общественитѣ и автономни учреждения и пр.; 2) второ четене законопроекта за измѣнение и допълнение на чл. чл. 3, 210, 280 отъ закона за митницитѣ и чл. 9 отъ закона за митническата тарифа на вноснитѣ стоки; 3) първо четене законопроекта за измѣнение на ал. 2 на чл. 7 отъ закона за снабдяване войската съ коне и други животни; 4) първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за събиране на прѣжитѣ данъци; 5) докладъ на комисията по провѣрка на изборитѣ; 6) второ четене на законопроекта за контрола върху картелитѣ и монополнитѣ цени.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ предложения отъ г. министър-председателя дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събранието приема.

Съобщавамъ, че е постѣпилъ законопроектъ за измѣнение и допълнение на закона за събиране на прѣжитѣ данъци. (Вж. прил. Т. I, № 6)

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 20 ч. 35 м)

Подпредседател: **Н. ШОПОВЪ**

Секретарь: **Н. ГАВРИЛОВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**

ПОПРАВКА НА ПО-ВАЖНИ ПЕЧАТНИ ГРЪШКИ.

Стр.	Колона	Редъ	Напечатано :	Да се чете :
150	дясна	8, 29 } 46, 50 } 55, 65 }	отгоре надолу	А. Буковъ (з):
160	дясна	1 отгоре надолу	ботниците), защото много е сериозно разкритието, което	работниците), защото тѣ действително нѣматъ никаква